

MAANOORED

TÕUSVA PÕLVE TULEVIKU TÄHISED

PÖLLUMAJANDUSLIK NOORSOO KUUKIRI
VÄLJAANDJA EESTI PÖLLUMEESTE KESKSELTS

Toimetaja dr. agr. AUG. MILJAN

Vastutav toimetaja ELMAR JUST

I aastakäik

Talinnas,
Aprill 1933

Nr. 4

Kevadepühad.

Särab kuldne päike. On palju soojust ja valgust. Kadunud on vali talvekülm ja pikad pimedad ööd. Soojuse mõjul ärkab uinuv loodus. Valgus tungib igale poole ja paneb liikuma elu. Juba öitsevad sini- ja valgelilled metsas ja aasal ning tärkamas on rohi nurmel. Juba on saabunud laululinnud ja täidavad õhku oma laulude helidega. Kevad on saabunud. Kevad on looduses. Kevad on ka inimhinges. Saabnud on ka kallid kevadepühad.

Avaldatakse tavaliselt, et jõulud on laste pühad. See on õige, sest laste jõulurõõm on ülim rõõm, ning nähes laste säravaid silmi ja sügavat õnne vaikselt jõuluõhtul tunnevad õnne ka vanemad inimesed. Aga ka kevadepühad on lastepühad. Karmidel talvekuudel ei saa lapsed viibida palju väljas looduse keskel, kuigi nende siseilm on nii seotud jumaliku loodusega. Nüüd kevadepühade saabumisel on aga nagu kadunud talve vangistus. Need pühad kutsuvad lapsi loodusesse ja avavad lastele jälle avara looduse selle ilu ja imedega. Need pühad kuulutavad lastele uut elu ja tegevuse võimalust kuldse päikese säras öitseva looduse keskel.

Kevadepühad on noorte pühad. Noored on kevadelapsed. Noorusaeg on elukevad. „Noor olla on kevadet rinna sees kanda ja kevade kohinat kuulda,“ ütleb luuletaja.

Linnud laulavad laule kevadele ja noorusele, tervitades noori nende elukevadel. Lilled öitsevad ja kummarduvad tuule liigutusel noorte poole. Ja noorte hingi täidab pühalik tunne. Loodus ärkab, kogub jõudu ja valmistub tegevusele. Samuti ka noorte vaim ärkab ja areneb, kogub vaimlist jõudu ja valmistub elue ja tegevusele elukevadel, — noorusaastail. Astudes välja kirikust pärast jumalateenistust, kevadepühade varahommikul, kuuldes kirikukellade helinat ja kuulates lindude rõõmuhõisikeid, tunnevad noored enestes uut elu ja uut vaimu. Nähes ärkavat loodust ja loodusejõudude võimsat tööd avaldub noortele, et loov jõud ja töö on elutakistuste võitja.

Kevadepühad on täisealiste ja vanemate inimeste pühad. Nemad on juba sammunud oma eluteed mööda pikemat aega ning teinud aastakümnete kestusel ülesehitavat tööd kalli kodumaa pinnal. Paljudele neist on elutee juba lõpule jõudmas, neile on saabunud elusügis. Aga ka nemad tahaksid tunda oma hinges elukevadet ja meele tuletada oma nooruseaega. Kevadepühad võimaldavad seda, tuues neile ette möödunud nooruse ja täites nende hinge nooruse unelmatega, õnne ja õnnistusega.

On vaikne hardus ümber kodutalu.

On vaikne hardus ümber kodutalu,
täis mälestuste radu koetud nurm ja niit.
Töömuinasjuttu vestleb hilju iga salu.
Siin esimestkord vilispillil vilistasid viit,
siin esimest kord lõõritasid rõõmu, valu,
siin esimeseks kandsid nooren hingen,
mis kevadiselt hellund, sinitaevast.
Ja iga horitsondi, iga avaruse järgi meelte pingen
käis ikk. Kui toome helbed pudenesid, udulaevas
ma purjetasin vahel elutõe ja muinasjutte.

Kui töötan kevadpäeva selges päiksekullas
ma kodutalu nurmedel, kus veel
öö pisarnõretuses iga kõrrekenne, mullast
siis kõneleks kui esivanemate keel.
Ning aias tasakesti langeb öite lumi.
On mesilasel virgal lille kallal rutt.
Torm lihastes ja soontes tuikab, selget rõõmuund
näen avasilmi — elu, ilu, õnne muinasjutt.
Ning süda värahtub: siin otsit ihalduste sinisaar.

KUSTAS VOORE.

Kevadepühad on kallid pühad ka neile inimestele, keda on rõhunud elu mured ja hädad ning kannatused. mis on pigistanud pisaraid nende silmist. On ka inimesi, kelle saatus on olnud niivõrd vali, et nad on kaotamas elu õige sihi. Kevadepühad lohutavad ka neid inimesi ja äratavad neis uuesti elu mõtte. Üks kirjanik kirjutab inimeset, kes oli sattunud viletsusse, kelle hing oli tühi, kes ei näinud enam elu sihti ega olemasolu väärtust. Ja nii ta sammus lootusetult kevadepühade ööl. Häkki kuuleb ta kirikukellade pühasid helinaid. Ta jääb seisatama ja kuulatab. Need helinad on nii imeilusad, nad äratavad temas lapsepõlve arnsad mälestused, sisendavad temasse usku, lootust ja jõudu. Nii kuulatades vaigeneb ilm, — algab kevadepühade hommik. Kevadilised öitsevad, linnud laulavad. See kõik haarab teda, viib ta välja hingelistest raskustest. Ta tunneb eneses jumalikku jõudu, hinge puhtust, temas on tekkinud sügav usk elusse ja ta sammub lootusrikkalt vastu elule.

Kevadepühad viivad meid minevikku. Neil pühadel mälestame meie Kristuse ülestõusmist ja uute tõdede ja tõekspidamiste võimule pääsemise algust. Vanaaja ilm oli oma usuliste ja filosoofiliste õpetustega sattunud ummikusse, need õpetused ei rahuldanud enam otsivat inimhinge. Oli vaja uut vaimuvalgust, uusi tõekspidamisi, täielikumat ja õilsamat elu alust. Kristus andis seda oma elu ja õpetusega ning kinnitas selle õpetuse eluõigust ja elujõudu oma surma ja ülestõusmisega, andes alguse maailma uuele vaimlisele elule. Ja need tõekspidamised ja elualused on kandnud rahvaid aastasadade kestusel läbi tuult ja tormide igavese valguse poole.

Kevadepühad selgitavad meile oleviku elu mõtet ja sihte. Need pühad kinnitavad meile vaimliste jõudude tähendust, hingeilma puhastuse ja igapäevastes askeldustes lõhestatud vaimuilma täiendamise vajadust ja vaimliste jõudude tõusu paratamatust.

Kevadepühad juhivad meie mõtteid ka tuleviku poole. Kuna Kristuse elus ja tegevuses jäi võitjaks vaim, vaimujõud ja neil põhjenevad tõed, siis niisama peaks toimuma ka inimeste ja rahvaste elus.

Vaimujõud peavad võitma ja valitsema. Kõrged paleused peavad kandma inimesi ja juhtima rahvaid. Siis kaob viha ja vaen ning kitsad huvid ning nende a.emele asub igavene rahu ja heatahtlus ning koostöö ühiste huvide järgi ühise tuleviku nimel. Siis püsib elukevad ja paistab alati särav päike.

A. Kurvits.

Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.

Külviaja mõtteid.

Üsupuhastaja Dr. Martin Luther omas rahvalikus „Meie Isa Palve” seletuses tähendab, et igapäevase leiva all tuleb mõista kõik, mis meie ihu toiduseks ja ülespidamiseks on vaja. Ta on oma seletuses igapäevase leiva mõistele jätnud avarad piirid. Ei tee siiski halba, kui meele tuletatakse igapäevase leiva kitsamat tähendust, tema alg tähendust, ja see oleks — leib harilikus mõttes, mida süüakse ja mis kasvab väljal, kasvab maal meie põldudel. On tõesti tarvilik rõhuga kinnitada, et see põldudel kasvav leib on meie ajaliku elu tähtsamaks aluseks.

Meie päevil ja meie keskel võib sagedasti tähele panna ühe tööala halvaks panemist, mida hinnata tuleb siiski tähtsamaks alaks, see on — põllutöö, põlluharimine, ala, mille otsekoheseks sihiks ning eesmärgiks igapäevase leiva muretsemine. Kui rääkida tööst üldse ja tööaladest ning elukutseist, siis tuleb kinni pidada põhimõttest, et igal ausal tööil, igal ausal elukutsel on oma tähtsus ja väärtus. Kuid — kui on märgata teatud aegadel ja ajajärkudel mõnede kutsealade alahindamist, kui on märgata nagu põgenemist teatud alade eest, siis on küll tarvis, et neid alasid eriti esile tõstetaks, et nende väärtust rõhutataks, lihtagi, kui on tegemist sisuliselt ja oluliselt tõesti tähtsa alaga. Ja et põllutöö on säärane ala, et teda meie päevil mõnikord nagu väärliselt ei hinnata, siis tahaks juhtida päris teadlikult tähelepanu sellele alale, kui rahvaele tähtsamale ülalpidajale, siis tahaks küll hütuda: enam aukartust emakese maa vastu, enam aukartust töö vastu tema toitval pinnal! Ja kui me võime panna tähele praegusel ajal sagedasti rahvavoolu maalt linna — raskema töö juurest kergema ning mustema töö juurest puhtama juurde, nagu mõnikord öeldakse, siis ei saa seda pidada terveks ja loomulikuks elunähtuseks. Kuid julgen väita, et see nähtus on ajutine. Tuleb aeg, kus inimesed hakkavad tulema linnast maale. Mitte ainult sellepärast, et häda neid sunnib, vaid nad jõuavad arusaamisele põllutöö tähtsusest ja väärtusest, põllutöö ilust ja aust. Tuleb aeg, kus inimesed otsekohe tungivad lähemale emakesele maale, kus ka haritlane täiel määral arusaamisele on jõudnud, et põllutöö tema haridusele häbiks ei ole. Koguni vastuoks: haridus võib häbistavaks saada, kui säärane väärharidus ei luba põllutööd õieti hinnata ja rakendada tööle käsi. Kristus on õpetanud meid paluma: „Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.” Need sõnad tuletavad meelde, et leib ei ole mitte ainult meie töövil, vaid ka and, on taeva ja Jumala and. Säärane arusaamine, seesugune vaade peaks olema igal sügavamalt mõtlejal hingel, see vaade peaks vastama eriti maarahvale ja tema hingele.

Tõsine maahing on tööhing, teadlik oma töö tähtsusest ja väärtusest, on teadlik sellest, mida paremini haritakse põldu, seda suuremat saaki ta annab. Maal on tekkinud vanasõna: „Narri põldu üks kord, ta narrib sind üheksa korda.” Maahing ei ole mitte uuenduste vastane põllutöö- ja majapidamisviiside suhtes, maahingel on omane küll teatud alalhoidlikkus, kuid see ei ole tingitud vaenust uuenduste vastu, vaid enam kaineist kaalutlusist, kas uus asi igakord ka hea on. Säärast kaaluvad tagasihoidlikkust võib kiita heaks ja eeskujulikuks. Leiab maahing, et tegemist ei ole mitte ainult uue, vaid ka parema asjaga, siis näeme, et ka maal neid uuendusi tervitatakse.

Maahingele on omane teadvus oma töö ja võimete piiridest. „Ma suudan palju, kuid mitte kõik. Ja just kõige olulisemas olen ma jõuetu.” — Nende sõnadega võib iseloomustada maahinge teadvust. Siin tuleb meele Kristuse ilus tähendamisesõna: „Jumalariigist, mis on otsekui üks inimene peaks viskama seemet maa peale. Ja peaks magama ja üles tõusma öö ja päeva ajal, ja seeme tõuseks, ja kasvaks pikaks, et ta ise ei tea, kuidas, sest maa kannab ise enesest vilja, esmalt orast, siis päid ja pärast täit nisu pea sees.” Selles Kristuse sõnas avaldub maahing puhtamal kujul, tuksub maasüda selgemal lüügil, nagu üldse Kristuse tähendamisesõnad on läbi imbunud maakeelest ja -meelest.

Maahing on teadlik töö tähtsusest ja vajadusist, samuti teadlik oma võimete piiridest ja sellest, et kui on täitnud inimene oma osa, siis ei jää tal üle muud, kui anda oma töö kõrgemate vägede ja jõudude hooleks, looduse —, ei — lootuse hooleks Taeva ja Jumala õnnistusel. Siin on see koht, kus maahing, kus tööhing muutub palvetajaks hingeks: „Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev.”

Olen näinud kord pilti — kunstniku ei mäleta — mis kujutab põllumeest põllul oma vankri kõrval seemnekoti juures. Kunstnik on kujutanud silmapilku, kus põllumees valmistudes pühale tööle, külvitööle, on võtnud kübara peast ja palvetab sügavas harduses, käed risti ja silmad maale pöördud. Siin on kunstnikul õnnestunud kujutada maahinge ühes selle hinge olulisemas seisangus, nimelt palves. Kui maahing on unustanud palve, siis — on surnud, hävinenud ja purunenud tema olulisem osa. Linnahing on sagedasti võõrdunud palvest, sellest hingeelu õilsamast avaldusest, sellepärast, et linna õhkkond palve meeleeolule soodsu ei ole. Linnalane näeb kõigepealt seda, mis inimesed kõik suudavad, jaksavad ja teevad. Isegi igapäevasest leivast teab ta vähe. Ei ole siis imeks panna, kui palve: „Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev”, linnalasele — eeldades pealiskaudset mõtteviisi — kipub võõraks jääma ehk ongi võõraks jäänud. Kui sama juhtuks maal, kus iga pill ja iga samm meile meele tuletab ripuvust taevast ja tema õnnistusest, kus terve õhk on täidetud Jumala ja Tema väega, — kui ette tuleb seal, et Jumalat unustatakse, Tema poole ei palvetata ja palvemeeleolu enam ei tunta ega kultiveerita, kui juhtub, et lihtsalt ennast Jumala asemele pannakse ja oma vaimu ja tarkust jumaldama hakatakse, seal — ei ole siis tõesti enam tegemist elava maahingega, seal on asunud elava hinge asemele midagi muud, seal näeme elava kuhu asemel surnud peletist. Sellepärast — austagem tööd ja austagem palvet ning elustagem ilusaid palvekombeid! Elustagem ka söömapalve kaunis komme. Ajal, kus meie vanemad ja esivanemad oma lapsi nõnda õpetasid ja kasvasid, et hommikul enne leiba ei antud, kui — pidi pestud olema silmad, juuksed kammitud, palve loetud ja siis alles anti leiba, sellel ajal oli — kõigele muule vaatamata — siiski oma jõuline stiil, jõuline laad.

„Ora et labora”, palveta ja tööta! — nii öeldi vanasti Saagu see ilus sõna jälle meie hüüdsõnaks, siis austame ja armastame oma hinge, maahinge.

Vigala õpetaja F. Jürgenson.

Maanoored loovale tööle.

Tõnja maanoorte ringi liikmed
toitu valmistamas.

Raskest ajad on meis praegu — eriti maal põllumehel. Põllusaaduste hinnad on läinud alla tootmisvõimele. Mõni aasta tagasi, kui maheji põllumehele ta saaduste eest kõrgemat hinda, siis oli ta-

lus teenijaid. Kuid nüüd on läinud ta-
gurpidi — olme juunitud tegu talu töö
tegemata ilma palgalisteta oma perefor-
naga.

Maanoored, nüüd peame meie ajal,
emal aitama majapidamist korraldada.
Peame oma käed vähja juutama ja neid
aitama kõrgis talitustes heatahtlikult.
Varem, kui oli võimalus pidada palga-
list tööjõudu, siis ei juudunud meid ja
ega ema, lastes tegelemine mööduda nii
mõnegi tuanti, sest vanematele pole ühtegi
töö raske, kui aga teha oma last õnneli-
tuks ja võtta waelwa wähemaks. Ei saa
lahelda, et kui see oleks võimalik, nad
veeretaksid oma laste eest kõik raskest.
Nad võimaldaks kõrgema hariduse, et
siis leiba teenida tegeema waelwaga. Meil
on haritlasti palju, kuid kõige wähe. Sin-
na kõrgemates koolides käimine on ma-
noortele praegu üli kalli ajal sulustamine
wanemate arvel.

Kuid ega sellepärast veel midagi kafti pole et pole võimalik omandada kõrgemat haridust. Meie võime ju ise väga hästi end edasi koolitada ja palju väiksemate kuludega.

Meil on maal pea igas wallas põllumeeste feltid, fuhu on koondunud meie juurde. Maanoored, ajutame põllumeeste feltide juurde noorte ojakonnad, kus mõitajime oma vaba aega laulukult ja otstarbekohaselt mõõda kaata. Meie võime korraldada huvivõile vastavaid kurjust ja loomivõibi-

meid, kus arutatakse ja arvestatakse mitmejuurde põllumajandusküsimusi. Nii läbi jõelutud küsimused seijavad palju kauemini mees, kui raamatust omandatud teadmised. Ka on raamatuteadmised jageli väga ühekülgjed.

Maanoored, ühijel jõul mõidame ka kõige juuremad ja raskemad takistused! Maanoored, loomale tööle nii loodus, kui ka ühiskonnas! Meie peame Eesti kodu ilujats ja armjats muutma. M. E.

Noored ja eluväärtus.

Kui väga me ka ei tunnustaks nooruse sädelevat, jõurikast elurõõmu, tema vabu ja sundimatuid eluavalduksi, siiski ei saa me silmi simuleeritud teadmatuse maskiga kattes, mõõda hiilida selle sädelevuse ja jõurikkuse kõrval valitsevaist varjukülgedest, mis meie noorsoo tänapäevasel erilisel arenguastmel esinevad tugevamaina kui kunagi enne. Mitmesuguseist põhjuseist mõjustatuna (järelsõjaaegne üldine languse tendents), on tänapäeva noored seatud eriliselt raskete seisukordade tõkestusisse, nagu seda arvavad psühholoogid ja hingearstid. Need raskused, mis üldjoontes jagunevad majanduslikeks ja hingelisiks, on kahjuks tihti küllalt võimelised viima isegi noori arvamisele, et elust leida pole enam midagi peale kibeduse, et elu on lootuseta võitlus ja et võrratult parem on lahkuda vabatahtlikult sellest võitlusväljalt. Igal aastal lahkub nii viisi elust sadasiid noori, kes arvavad paremaks mitte ära oodata olukordade loomulikkude lahendamist.

Pole mõtet tuua ülalmainitud juhuste kohta näiteid elust, sest neid leitakse igapäev küllalt ajalehist. Niisuguste juhtumite analüüs aga annab paratamatult tõenduse, et inimesed, eriti aga noored, käivad eluga ümber liiga vähehindavalt. Muidugi on iga inimene arvamisel sarnasesse seisukorda viiduna, kus tal kaob tugevaim looduslik vaist — elualalhoitumus, et tema juhtumil elu tõesti ei paku midagi, vaid et tema on kindlasti vägagi kaaluv põhjus sellest äraütlemiseks.

Ükski elujõuline noor, terve ja punapõskne, kes võib ja peab rõõmu tund-

ma elust, ei tohi laskuda lootusetusse. Keegi ei ole nii tark, et kõik teada, mis tas peitub. Ei tohi kunagi kaotada usku endasse, sest meis endis on peidus sisemine jõud, mis meie kindla tahte juures aitab võita kõik raskused.

Peab tähendama, et mitmesugused raskused ja üleelamised inimese mõnikord võivad viia raskete sisemiste võitlusteni, võivad viia ta tundeelu säärasse ummikusse, kus iga kaine mõistus üles ütleb, kus mõtteelu asemele astub vahutav, takistamatu tunnete mäss. Tuleb ka ette, et raskused kuhjuvad me teele, moodustades näiliselt ülepääsmatuid takistusi ja viies meie elu lootusetuse ja enda võimetuse äratundmiseni. Kuid niisugustes olukordades olgu silmas peetud, et need raskused on mõõdaminevad, et igale talvele kord kindlasti järgneb kevad, igale halvale ajajärgule parem. Ja igaüks, kes on teinud läbi niisuguse karmi elukooli, kes on enda jõuga välja pääsenud raskusist, see on karastatud ja tugev ning võidab kindlasti ka edaspidised raskused. Elukunstnikuks õpitakse võideldes ta karmustega. Tee ait üles pakub meile igal momendil rõõmu ja annab positiivseid tulemusi.

Noored on liiga nõudlikud. Neile on naudingud liiga tühised, samas aga kannatused, mille põhjustanud kõige väiksemgi asjaolu, näivad väga raskeina. Parim abi on niisuguse ülepealiskaudse ellusuhtumise vastu: õppigem tundma loodust, oma ümbrust, inimesi ja muid elulevusi, eelkõige aga iseennast; tungigem looduse suurisse, kuid lihtsasse saladusisse, vaadeldgem, kuidas kõik see suur organisatsioon on

seatud kindlate reeglite kõikumatu le alusele. Õppigem vaatlema ennast ja endavaatuse alusel hindama ja armastama kaasinimesi. Hinnates inimesi, loome endis teatud kindla ideaalse tüübi, mille poole me alati püüame ja mis kunagi ei lase meil tekkida arvamist, et oleme jõudnud juba saavutada kõik elus, siis vast näeme, kui palju võime veel teha enda ja ühiskonna täiendamiseks.

Kõigil on looduses täita oma kindel koht. Inimesel, kui kõige enam arenenud oleval, on täita kõige suurem ülesanne. Meie elu pole mitte mõtetu ega või alluda igasugusele juhuslikele hävinemiskalduvussile, vaid meil on olemas oma ülesanne nii ühiskonna kui ka looduse vastu. Seda peame täitma ka kõige raskemal hetkil naeratusesga huulil!

R. Jalakas.

Maa kutse.

Õhus tundus ärkava mulla lõhna. Päikesee soe valgus voolas nullastu ja metsade üle. Salaja pugeles mullas ärkav elu. Päevpäevalt hargnesid vallali kaskede lõhnavad, vaigused pungad. Karjamaal, heinamaal ulatas maapinnast noori eekesi nägema valgust ja soojust. Päike oli hüttnud neid.

Põldude künatud pinnalt mustendas värskest, auras liigset vett ja hõngu helesinisesse õhku. Ootasid keeduvilja-aiad ja lillepeenrad. Ikka ulatas võlva kutse maale keskpäeva helendav päike. Rukkipõld tõstis sirgeid ahtaid lehti valguse kätte.

Musta maa aurav igatsus sirutas paluvad sõrni päikesee poole ja umbrohigi poetus nullast, otsima oma eluõigust.

Päike oma heledais värves pöördus paistma sisse majade akendest. Soojusest üle kallatult laulis kuldnook hüttnude majja.

„Eile vaatasin, põld on juba kuiv. Karjamaa äärsed mehed juba äestavad. Ka meie peame hakkama,“ pöördus vana põldur ütlema oma naisele ja lastele, ise kummardudes üle parandatavate hobuseriistade.

„Olen vana,“ ütles naine, „hobune kaua olnud tallis, on peru, las' poisid läheb.“

Poisid olid tõusnudki juba varem, riietunud ja läinud välja. Tugeva kätega haaras kuurist äkke ja tõstis õue, rakendanud ho-

buse ette ja lasknud sõidusammul põllule. Maa pealispind tolmas, päikesekiirtes laulis lüü.

Kaugel põldudel liikles musti täppe. Noore orase üle paistab nüüd kevadpäike. Kaugusis lööb kohisema vaigulõhnane roheline kaasik, tuleb metsadest, karjamaadelt segi lõhnu, rohtudest, lilledest, veekohinast ja soode kuivamisest.

Päikesee kutsele seltsib maa kutse. See on lihtne, ürgne ja hea. Ei jäta see puudutamata ühtki inimest, kelles on pisutki maavert.

Koju jõudnud heledas sitsikleidis tüdruk, oli painutanud valged pehmed sõrmed ümber labidavarre ja õhetaval näol asunud kaevama keeduvilja peenraid.

Päike oli nagu uimastavalt hea. Noored taimed olid kasvatanud juba mõned lehed. Umberringi sumises kevad.

Õhtul tulid nad mõlemad koju, veli ja sõsar. Mõlemi põsil roosatas päikesee suudlus. Tundsid veel mullatolmu ja kaugele lilled lõhnu. Ja nende kujutlusis sõras lainetat viljaväli, kangastus silmade ette sügisene saak viljadest.

Kes hiljaks selliseid hurmavaid nägemusi. Kes suudaks vastu panna suurele maa kutsele, kevadele ja suvele.

L. Traumann.

Viimane lumitee.

Kui kevadine päikesepaiste õues ahnel pilgul lund söi, löid kõrgemad kingud ja mättad talvisest ikkest vabanedes mustendamata. Katuste higipisarast jäid pikad säntendavad jääpurikad räästaste külge ripuma.

Eeskvoja uksele rükitab väikene Jaan ja rõõmestab algava kevade üle!

Jaan on Kuusiku pisikene noorperemees. Ta on endale selga ajanud isa suure pint-saku, milles istub nüüd kui kindluses. Vaatab, kuis ema kaevult vett kannab, kuulab naabri Muska ägedat haukumist. „Vist sil-gumees Kesal — tuleb ehk meilegi,“ arvab Jaanikene.

Isa toob reiealt määrinud valge ruuna ja hakkab teda ree ette rakendama. Reie-aluse värvad on pärani valla. Kogu pika talve pesitusid seal pimedus ja salapärasus.

Värises ajuti perenaise või peremehe käes laterna vilkuv silm.

Põnn, põnn, põnn — jookseb Jaan üle õue ja istutab enese reele heinatukale, küki-tama. Isa toob heinahangu ja puntra kõisi ning asetab ka need reele. Kütsub raie-mäelt, sulase Märdi ja lubab väikesel Jaanilgi kaasa sõita Rajasoone taha. Sikasaare, kus kätinipõhjas veel heinu. Sikasaare heinamaale on kolm kilomeetrit ja sinna pääseb hobusega ainult talvel, kui Rajasoon on külmunud.

Metsas on veel suured hanged. Põõsaste vahel pehme lumi täis tibatillukesi haralist hinnujälgi. Siin ja seal on jooksnud jännes ja orsa üle snivise naidu viivad suusataja põõbikud jäljed.

„Kuule, isa, miks varblase paljad jalad talvel ei külmetu?“ küsib pisikene Jaan. —

„Eks nad või vahest kõva külmaga küll valutada, või nad seda kaevata saavad,“ arvab isa. — „Kas sinu jalad külmetuvad?“ — „Ei, mu jalad on ju pintsakusaba sees,“ vastab Jaan ja kehitab end heinatukal.

Regi murrab ragsisides pöösuste raagus sõrmi ja jookseb kergesti mööda sula lund. Ruunal, kes tasast loitu sörgib, oleksil nagu kingad jalas. Lõmi koguneb suurte kampadena kapjade külge ja Jaan arvab, et tore oleks praegu lumimemne veeretada. „Näe! Jänes!“ kilkab Jaan. Juba kaovadki pöösaste vahele korraaks nähtud saba-tutt ja väledad jalad.

Rõõm ja ärevus täidavad Jaani. Ta pisikest südant võlub metsa ja rahu idüll, kevadpäikese kiirte sümfoonia. Küll on väikesel poisil tore tuttmütsis ja isa kuues sõita Sikasaare küüni juurde! Pea ongi nad kohal.

Isa ja Mart ronivad reelt maha ja käsevad ka Jaani maha tulla. Jaan ajabki püsti ja ütleb siis:

„Mina ei saa, olen palja jalu!“ „Mis hullu juttu sa ajad, kuidas sa palja jalu metsa tulid,“ riidleb isa. „Kuhu ma su nüüd panen; hoidku seda last küll!“

Isa võtab jope ja mässib Jaani jalgu-

pidi selle sisse. Paneb poisi koormatege-mise ajaks küüniurka istuma.

„Küll on see poisijõmsikas ikka tüki-mees!“ naeravad isa ja Mart koormat tehes Jaani tempu. „Kes teadis, et ta palja jalu on. Istus reel nagu kägu. Mõtlesin, las tulla pealegi kaasa, tore ilu ja...“

„Küll sa nüüd emat kihest veel saad ma-lakati!“ hirmutab Mart Jaani.

Jaan on küüniurgas vait ja vagune kui hiirepojake. Liigutab jopes paljaid varbaid ja mõtleb. Tal on päris mugav.

Kui koorem valmis ja kõitega kinni seotud, teeb isa koorma otsa heintesse kena pesu ja pistab Jaani sinna sisse. Algabki minek koju poole. Tihti vajub heinakoo-rem viltu, on otse ümber minemas ja Jaan hoiab krampplikult kõitest kinni, et mitte alla lennata. Koduvärvas kisendab ta ko-gru kõrist ketikoerale, kes lõpetades eiuet, lakub puhtaks kausi lillelist põhja: „Pluu-tu, Pluutu, — Pluutuuu!!!“

Katuse räästa küljest kukub maha suur jääpurikas ja puruneb tuhandeks killuks. Roovikul saputab tiibi vana vares ja siru-tab kaela, arav suu ja karjub kolm korda õige pikalt: „Vaak... vaak... vaak...!!!“

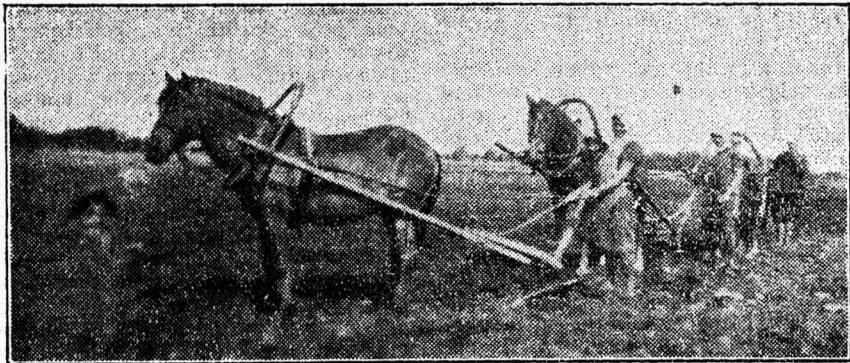
Kevad tuleb. Lumememmel on pisarad sibuis.

F. TUULIKU.

Saaremaa naine.

Meil kodusaare ümber mere laine...
Meil kehvi karjanõmmi, kadakaid,
riuhkrikkaid põlde, maanteid tolmavaid
ja ala ori olen — Saare naine.
Mu elu möödub all töö raske paine,
vaid harva vilgub hetki selgemaid;
ja mure must, rist raske mulle said;
ei ole õis mu hell ja ilumaine.
Käin, sukavardad käes, teil tolmavail,
aokumal astun juba adra taga
ja heina aal kesköölgil veel ei maga:
puhkuse ohvrin oma väikesteil...
Kas nemadki kord sedasama näevad?
Ei, usun, et eel paremad neil päevad.

Nad saavad elama all uue tähe
ja valitseb neis uus ja vaba vaim.
Maa kivine siis õitseb ilusaim,
kui selleks toodud ohvreid mitte vähe.
Ei enam võõrsile siis ükski lähe,
kui kodus kutsus töö — võim vägevaim,
soos, kadaknõmmil võrsus viljataim...
Siis meie, vanaemakeste, pähe
seal lastelapsed põimuvad lillist kroonid,
siis oleme kõik kuningannad vähe,
kes ikka olid töö ja mure õed.
Ja laule hõiskavaid kui kevadjõed
meil lauldakse; siis paistab päikene
meil loodeni, õlgistmed on me troopid!
O. ŠAREL.

Saaremaa neid hindma.

Maanoored, kaunistage oma kodude ümbrust.

Viimasel aastakümnel on maanoori vallutanud tung — pääseda maalt linna. Selle tungi tagajärjel on meie linnad iseseisvuse ajajärgul kiiresti kasvanud. Rööbiti sellega on tekkinud sinna aga ka alatasa suuremad töötä tööliste hulgad, kelle ülespidamiseks hädaabitöödega kulub osa riigi sissetulekuist. Nii ei või olukord edasi kesta, sest see on hädaohtlik meie riigile. Tuleb leida abinõusid, mis köidaks inimesi maaga. Tuleb otsida üles maaelu pahed ja neid parandada.

Küsimine seepärast, millised on need linnaelu paremused ja maaelu pahed?

Linnaelu paremusist valitsevad paljude linna soovijate ettekujutusis küll vaid pettepildid. Arvatakse, et linn pakub palju meelelahutust, kuna seal on teatrid, kinod ja mitmesugused muud lõbustuse võimalused.

Tõeliselt on aga suurema osa linna rändajatega nii, et nad väikese palga juures peavad virolema viletsates korterites, toituma ja riietuma halvasti. Sellistes tingimustes varitsevad neid haigused, ja nii on mõningate aastate jooksul tugevast elujõulisest noorest saanud reast välja löödud invaliid.

Mis puutub maaelu pahedesse, milliste eest noored siit põgenevad, siis peab antud olukorras mainima küll seda, et maaelu pakub rohkesti füüsilist tööd, kuid rahuldab ehk liig vähesel määral vaimlisi huve. Tegelikult pole aga see tööhulk sugugi mitte nii tohutu suur, et tuleks „orjata päikese tõusust selle loojenemiseni“. On tarvis otstarbekohasemalt tööd organiseerida, siis on võimalik praeguste tehniliste vahenditega tööst palju kergemini ja kiiremini jagu saada. Ja seda tuleb teha, et vabaneks aega, mida võidakse kulutada vaimliste huvide rahuldamiseks. Mis puutub aga põllutöö iseloomusse, siis ületab see oma mitmekesisuse poolest kõiki teisi tööalasid; ja kui põllutööd teha katsetades, kaaludes ja sihikindlalt edasi rühkides, siis pakub ta väga palju vaimlist rahuldust.

Tööhuvi tõstmiseks on võimalik ja tarvilik veel palju teha. Huvi töö vastu ja töötähe ei teki ju mitte üksi töö hulgast ega ka töö sundusest, vaid üldisest elutoonist ja meeleolust. Ül-

diseks meeleolu loojaks on aga meie kodu, paik kus viibime vabal ajal ja kus puhkame. On see meeldiv, värske ja uudist pakkuv, siis ammutame siit alati — nii tööle minnes kui sealt tülles — rõõmu, värskest ja uut jõudu, seda, mis meid lohutab, tiivustab ja mis meile tööindu annab.

Kuid enamik meie taludest pakuvad just kodu mõttes väga vähe. Elamutes, mis asuvad lagedatel väljadel, ilma ühegi kaitseta tuulte ja tormide vastu, ilma ilupuudeta, põõsasteta ja rõõmsate lilledeta, — ei saa tekkida soojad kodu tunded. Sellises kodus leiame vaid toitu ja magamise võimalusi. Kuid seda on vähe rahuldustunde loomiseks. Seda on ka liig vähe töö tasuks. Sellistest hallidest kodudest, mis noorte erksale vaimule ei vasta, püütaksegi põgeneda. Kodus peame leidma oma südamele ligidat, sooja, oma tunnete rahuldust. Kodust peab meile vastu naeratama rõõm ja rahu. Et kodu meile kõike seda pakkuda võiks ja et ta meile armsaks muutuks, selleks peame teda korraldama ja kaunistama. Iga noore haritud põllumehe esimeseks püüdeks olgu luua omale meeldiv kodu, kus on mõnus olla ja millise eest maksab vaeva näha. Ja kui meie esivanemad elasid suitsutaredes, siis meie ei taha ja meil ei tarvitse elada nii. Oleme ise oma peremehed ja eneste eluviisi määravad, ja meil on õigus oma elu korraldada järjest paremini ja mõnusamini. Aeg liigub edasi, elunõuded samuti, ja ükski kultuurne põllumees ei tohiks elada esiisade viisil.

Ehitagem omad elamud tarbekohasena ja meelepärastena, kaitskem nad puude ja elusaadadega tuulte ja tormide vastu, kaunistagem ilupuude, põõsaste ja lilledega selle ümbruse, Tehkem seda kavakindlalt aastast aastasse, kuid korralikult ja hästi, muutkem taluõued sellisteks, et sealt alati puhta jalaga võiksime läbi minna, kaunistagem kopeid nägusate puurühmadega, tähistagem taluses viivad teed meeldivate puudega jne. — Olen kindel, et kui seda oleme teinud, siis oleme kõige hingega oma kodu külge kasvanud ja meie leiame, et maakodu on kõige armsam ja parem koht maailmas.

Dr. J. Port,

Kuidas kaunistada koduümbrust.

Istutame ilupuid ja põõsaid.

Ilupuud ja koduarmastus.

Kui liikuda maal, siis võib näha kohati üsna nügasaid eluhooneid, mis asuvad täiesti lagedal, tuulte ja tormide käes, nagu üksikud rändajad suures kõrbes. Külmana ja ebakodusena tunduvad säärased eluhooned, mille ümber puuduvad ilupuud ja põõsad. Niisugune kodu ei suuda kunagi siduda inimest enese külge. Väikseks jäävad siit lapsepõlve mälestused — ümbrus muutub inimesed külmadeks, kalkideks ja hoolimatuiks, paljud pööravad kodule selja, neil puudub koduarmastus.

Ilusas, kaunis kodu kasvanud talulaste noorepõlve mälestused on tihedasti seotud puude ja põõsastega, murukopliga. See on midagi laia-maailma taolist lapsele! Iga puu seal kõneles midagi, iga põõsas, iga leheke, iga kastepisar öiekarikal. Igal kasel oli nagu isepärane hää! Igal päevatunnil ja aastaajal. Hea oli olla muruplatsil, see oli kodu süda ja ilus oli kodukaasiku õhtulaul. See kõik suudab kõita noori oma külge, tehes koduümbruse nalle armsaks, meeldivaks ning istutades neisse seega kodukohta armastust, isamaa armastust.

Kunas istutada ilupuid.

Ilupuude ja põõsaste istutamise ajaks on parim kevad (aprilli lõpp — mai algus). Ümberistutamisel kaotab puu ehk põõsas palju narmasjuuri ja ta ei saa teisisi vett vastu võtta, kui haavad kaudu, mis võimalik ainult siis, kui haavad pole veel halvaks läinud. Lehtimiseni seisavad vigastatud juured eluvõimelised ainult kevadise istutamise puhul. Sügisel külma- ja märjamaa sisse istutatud juured lähevad kergesti rikki ega saa vastu võtta, millepärast paljud puud järgneval kevadel hävinevad.

Maa ettevalmistamine

on selleks tarvilik, et luua puule edaspidiseks kasvamiseks soodsaid tingimusi. Suuremate ilupuude istutamisel on vajalised sellekohased istutusaugud, kuna vähemate puude juures aukudest tuleb loobuda. Aukude kaevamist ei saa sellepärast väga soovitatavaks pidada, sest puu juured suuremaks kasvamisel igal juhul tungivad augu piirkonnast välja ja kui muldade üleminek on liiga erinev, siis puu jääb kiratsema. Viimase asjaolu pärast on juba õigem mitte aukudesse istutamine. Vajaline on ainult maa sügav läbikaevamine, et mulla füüsilisi omadusi tõsta ja ühtlasi parema mullaga (kompostiga) segada. Siia istutades tungivad juured mulla pealmistesse kihtidesse, mis alati rammusamad. Maa ettevalmistamine peab vähemalt 3—4 nädalat enne istutamist sündima, et ta saaks õhustatud ja vajuda.

Istutamine

sarnaneb õunapuul istutamisele, mida varem pikemalt käsitletud. Tarvis on vaid kaevada kohendatud mulda juurtele vastav nõgu, mis keskele kuhiku peab moodustama, kuhu istutatav puu peale asetatakse ja juured juhitakse ühtlaselt kuhiku külgi mõõda laiali ning mullaga kaetakse. Enne mulla kinnitallamist tuleb puud raputades kergelt ülespoole tõmmata, et juurte vahed mullaga hästi täituks ja nad õige asendi omaks.

Väikseid puu- ja põõsastaimi on kohasem istutada istutamispulga abil.

Kastmine

peab järgnema kohe istutamisele. Ta on tarvilik selleks, et vüa mulda juurte ümber, ja et sinna ei jääks tühje kohti ega liiga palju õhku, mis juuri kuivataks; teiseks peab juuri tarvilise veega varustama, sest vigastatud juurteil on vee ammutamise raskendatud, mille tõttu nad vajavad niiskemat keskkonda. Kuival kevadel tuleb kastmist korralta nädalaliste vahedega. Alati peab meeles pidama, et millalgi ei kastetaks puudulikult, enneast pikemate vaheaedade järele, aga põhjalikult. Niiskuse hoidmise otstarbel on soovitatav puu tüve ümber sõnnikukord asetada, mis ühtlasi oleks puule ka väetuseks. Sõnnik takistab auramist ega lase püikesel maad liialt kuivatada.

Missugused puud ja põõsad sobivad?

Puu liikide valimisel on mõõduandev igatühe isiklik maitse, ilutunne, asukoha suurus ja iseloom. Mulla oludega ei tuleks erilisel arvestada, sest võib ju niipalju maad vastavalt puu nõudele kohandada. Lehtpuude ja -põõsaste mõju seisab lehestikus, õites, koore värvis ja marjades või kogu kujus. Okaspuid hinnatakse peamiselt okaste ja nende väliskuju järgi. Maja ligdale istutamiseks ei tohi millalgi suuri puuliikiseid valida, nad varjavad liialt valgust, tuleb piirduda vähemate ja keskmise suurusega puuga. Põõsaid võib juba vabamalt ja rohkem istutada. Õitsevaid põõsaid tuleks koondata rühmadesse, siis nad annavad õitsemisel tugevama, silmapaistvama värvingu. Sirelid, mis kogult suuremad, õierikkamad ja haruldased ilusad, võib sageli istutada üksikuina muruplatsile ja maajaelele.

Mitmeid põõsaid, nagu akaatsia ja viirpuu on otstarbekohane istutada elava eadadeks, piirates aeda ja jaotades seda nagu vahesestine üksikuiks osadeks, ühtlasi kaitses aia sisemust tuulte ja tormide eest, mõjuvad hästi ka ümbrusele ilustavalt.

Ilupuudest mele oludes on sobivaimad: pärnastest harilik pärn, kaskedest arukask, vahtratset punaleheline vaher ja P.-Ameerika vaher, pihlakatest sorbusara, papilistest hõbehaab; okaspudest: Nordmanni hõbekuusk, lõhnav hõbekuusk, Siberi mänd, mustmänd, sinine ilukuusk ja Euroopa lehtkuusk; põõsastest: enelad (Spiraea), leedipuud (Sambucus), Iodjapuud, kontpuud (Comus), sirelid, jasminid ja aedhortensiad.

Istutusmaterjaliks

võib kasutada metsikult kasvavaid puuliike, mis on enam-vähem vabas valguses kasvanud (karjamaal, metsa äärest). Põlisest metsast toodud taimi ei saa kasutada, sest nad pole täie valgusega harjunud. Vähemaid, mitmesuguseid ilupuude ja -põõsaste taimi antakse ka metsaülevalt, milleks tuleb sellekohase palvaga esineda. Kui korraldatakse ligiduses metsapüüed, siis saab sealt üsna hõlpsasti istutamiseks taimi.

Kui soovitakse suuremaid, ettevalmistatud ilupuud ja -põõsaid, siis peab neid igal juhul ligemalt puukoollitellima. Paljud puu- ja põõsaliigid paljunevad hästi seemneist, mida hea eduga ise kodu sees peenral võib kasvatada.

Elmar Järv.

Siindiv kevad.

Taas päevad on lõõsased päikesest,
muuksile variseb kuldkiirte lõngu
Ja levitub tuppagi kevadehõngu
toataguse kaasiku vaikusest.

Sest sugeneb rinnusse ärevusalgeid,
kui vastsetl on pungumas ümbruses kõik,
kui pilved on ülal kui poolsula vaik —
ning naeratelm väristab nukraidki pal-
[geid.

Näed, värvisid vallandub kevadeööst,
et tundub ilm lembusest tulvatud
ja hinged kui rõõmudest salvatud,
et tõkestub kuulavaks südame sööst.

Sis ärkavad helinad mullast ja pungist
ning tasaselt laulavad taassinni oodi;
nii ükskord vist elugi maailma loodi
sest määratust — määratust paisumis-
[tungist.

PRIIDU TAMM.

Noorte isetegevus ja kodulinnukasvatus.

Maanoorte kavakindel organiseerimistöö on alanud ja ta töötab head vilja. Maanoorte ringide arv ulatub sadadesse ja igapäev asutatakse uusi juurde. Meie maanoored on äratundmisele jõudnud, et vähe on sellest, et ainuüksi isad-emad majandusliste raskustega võitlevad, vaid tarvis ka oma käed jõukohaselt külge panna. See on toonud noorte ridadesse uut hoogu ja austust loova töö ning meid toitva maa vastu. Jääks soovida, et see vaimustuse tulukene suureks leegiks paisuks, mis loidaks üle kodumaa rajade.

Maa noorterigid, kellel on võimalus olnud paar-kolm aastat tegutseda, on paljud ümbruskonna põllumeeste elavalt huvi äratanud — põllumajanduslike teadmiste ja oskuste süvendamisel, eeskätt juur- ja aiavilja kasvatuse alal. Rajavad ju noored oma töö moodsale põllumajanduse teadusele ja tehnikale. Teadmiste laiendamiseks ja süvendamiseks korraldatakse kursusi ning muid omavahelisi hariduslisi eesmärke taotlemaid õhtuid. Kahtlemata on niisugusel noorte isetegevusel, noorte vaimse kui ka majanduslike mõtte arenemisel suur tähtsus. See karastab noort, teeb ta leidlikumaks, tähelepanelikumaks, tõstab huvi põllumajanduse vastu, süvendab vastutus- ja kohusetunnet, kasvatab meie maaühiskonnale uut teovõimsat ning omavahel leplikumat põlve.

Noorterigid harilikult valivad oma esimese-aasta töökavva juur- ja aiaviljakasvatuse, mis ka täiesti loomulik. On ju nimetatud alad jõukohased. Saavutatakse aga nimetatud aladel juba tagajärgi, tuntakse energiat üle jäävat, on kasvanud kogemuste hulk; siis asu-

takse uute tegevusharude organiseerimisele. Kes valib juba marja-, metsa-, seemnevilja-, kana- või seakasvatuse, ehk mõned isegi mitu ala, vastavalt huvile, oskusele ning majanduslikkudele võimalustele. Ka on loomulik, vaheldusrikkam, huvitavam, omades teadmisi ja kogemusi mitmelt alalt edaspidiseks. Loimate, tahtejõuetumate noorte innustamiseks, töölevirgutamiseks ning oma kogemuste ja teadmiste suurendamiseks korraldatakse omavahelisi võistlusi — ja näitusi töösaavutuste demonstreerimiseks, et noorte töötagajärgedest ning toiminguist oleks kogu ümbrusel ülevaade.

Üks ala, millele noored aga seni küllaldaselt ei ole tähelepanu pööranud, on kodulinnukasvatus, eeskätt kanakasvatus. Noored! saage teerajajaks, näidake oma loovat võimet ning tahet ka linnukasvatuse edendamise ja arendamise põllul. Siin ootab teid palju uut ja huvitavat. On ju meil sellel alal veel vähe tehtud, võrreldes kanakasvatuse rahvamajandusliku tähtsusega. Ei tarvitse ju noorte „nokavägi“ suur olla, küllalt esialgu 15—20, aga ta peaks olema hästi hooldatud, nõnda et ta ümbrusele tõesti eeskujuks pakuks ja ka neid vanemaid, kes noorte töö peale umbusklikult vaatavad, seda hindama paneks. Et kannade abil oma tööle tunnustuse võib võita, näitavad paljude noorte kanakarjad.

Noored! iga kana, mis juurde kasvatab, iga muna, mis teie töötulemusena rohkem väliturule läheb — on samm vastu paremale tulevikule.

R. Pagland.

Noored, hakake mesinikudeks.

Majapidamistes on alased ja tuluallikaid, mis kergesti kättesaadavad, aga millest sagedasti ei osata lugupidada.

Sääraste hulka paljudes kohtades kuulub ka mesilastepidamine.

Noored, meie vist unustame, et mesilane on ainuke, kellel tarvis vaid korterit ja natuke tööd ohverdada, kuna toidu eest hoolitseb ise. Ei ole ühtegi haru meie majapidamistes, mis nii suurt huvi pakuks peremehele, kui mesilastepidamine. See, kes on tegemiste teinud nendega, või ainult kordki korraliku mesiniku juhatusel pilku heitnud mesilaste elusse, ei loobu nende muretsemisest.

Suuremaks põhjuseks mesilaste põlgamisel algajate poolt peetakse ekslikul viisil nende mürgist nõela. Nõel ei ole mesinikule sugugi hädaohtlik, on vaid vaja oskust mesilaste nõelamisest hoidumiseks. Algaja mesinik siiski ärgu mingi näokaitseta mesilaste juurde. Hiljem nõelamise hädaohuga harjudes leiame, et mõistliku mesilaste pidamise juures ei ole mesilaste nõel sugugi nii hädaohtlik.

Noored, meie esivanemate armastatum tööala oli mesilaste pidamine. Mesi ja vaha oli meie esimesi väljaveo kaupu.

Õpime mesinikkudeks, sest see on meile armsamaid ja tulusamaid töid, mida ma oma kogemustel võin tõendada.

Algus ei ole raske ega ei nõua suurt rahalist kulu, küll aga saame tulu väärtuslikuma toidu- ja maitseaine — mee eest. On tarvis tahet, ja seda meil noortel on. Palume vanemaid, et nad meile nõu- ja jõuga kaasa aitaksid.

Tarude ehitamine ei ole noortel mitte võimatu. Oleme ühe taruga isa

ehk teiste abiga hakkama saanud, lähevad järgmised palju kergemini. Siinjuures õpime saega ja hõõvliga ümber käima, mis on tarvilik kogu eluks.

On meil taru talvekuudel valmistatud, võime suvel pereheitmise puhul naabritl 1—2 krooni eest pere muretseda ja sellega on mesilale pandud alus.

Edaspidi on tarvis põhjalikumat süvenemist mesilaste pidamise alal, mida omandame kursuste ja erikirjanduse abil. Nõnda saab meist juba 2—3 aasta jooksul häid mesinikke.

Saame 7—30 kg. mett, keskmiselt à 1 kroon — s. o. 7—30 kr. pere kohta. See on ilus raha, mida me Eesti rahvamajandusele rasketel kriisipäevadel toome. Rääkimata seejuures veel kaudsest kasust, mis need hulgad mesilaste pered viljapuude tolmutamise puhul aednikkudele ja põllumeestele perema ja suurema saagi näol toovad.

Õppigem sealjuures võrdlusi tegeva inimeste ja mesilaste ühiskonna elus, vaatlema vahakordi meie ühiskonnas ja mesilaste peres.

Kutsun üles kõiki noori hakkama asjaarmastajateks, ka kutselisteks mesinikkudeks.

Kõikide elukutsete kõrval võib mesindus tulevikus väga palju rõõmu pakkuda.

Eesti taimestik rõõmustas juba, kui meil 8-sa viimase iseseisvuse aasta jooksul mesilaste perede arv 28.000 tõusis 50.000-ni.

Kodumaa lilled ja õied jäävad nüüd raske kriisi päikese all ootama mesilaste perede veelgi hoogsamat suurendamist.

End. Lamp,

Aiandusõpetaja Vändra majandusgümnaasiumis.

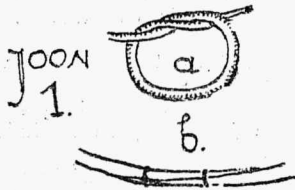
Korvide valmistamine.

Suurem majapidamise kulude vähenemise võimalus seisab tarbete isevarmistuses. On harjumuseks saanud ka lihtsamaid asju osta. Kas näiteks harilikud korvid. Kevad- ja sügislaataldel nõutakse korve rohkem kui müüa pakutakse — 40—60 senti tükk. Noo-

red, siin ootab meid jälle üks ülesanne. Muretsege materjali ja valmistage tulevaks tööhooajaks korvid ise.

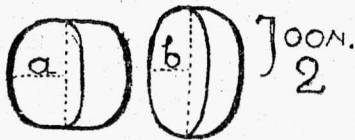
Materjali leidub meie kodu metsades ja võsades külluses. Võrudeks on soovitatav tarvitada pihlakaid, mis sitked, hästi paenduvad ja vastupidavad.

Need raiutakse 2—2,5 sm. jämedused, puhastatakse okstest, ning 2—2,5 m. pikune kepp keeratakse otsekohe rõngasse, kooldumise mõttes. Umbes ühepäevase seismise järele võetakse

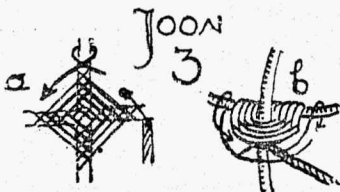
Joon. 1. a) Koolduma keeratud pihlaka kepp. b) Võruotsade ühendamine.

võngas lahti ja lõigatakse sisekülj ühtlaseks, nii et kepp ühtlaselt paenduks. Välisküljelt tõmmatakse koor maha nii, et puu pind terveks jääb. Kepi otsad lõigatakse nüüd vastamisi

Joon. 2. a) Lai sisemine võru muudab korvi kandmise raskemaks. b) Pikergune võru soodustab kandmist.

libasse ning kinnitatakse kahe traadi abil üksteisega. Nüüd ettevaatlikult veel sisepinda lõigates koolutatakse võru soovikohaselt kas ümmarguseks

Joon. 3. a) Täisots. b) Poolots.

ehk pikerguseks. Teine võru tehakse vähe peenemast kepst, vastava kujuline, kuid vähema läbimõeduga, nii et ta esimese võru sisse mahub, madalemale ehk kõrgemale, millise sügavusega korvi soovitakse. Kepi pikkusest on oleneb võru suurus. Võrud kinnitatakse üksteisega kahe paela abil. Ot-

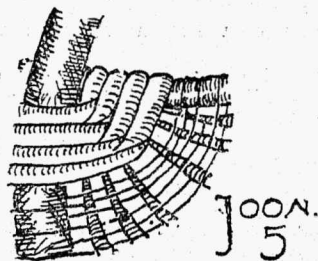
sad punutakse täis ehk poolikud, jämedamate löhestatud paju ehk toominga vitsadest. Pool ots on pörkade kinnitamiseks parem ja üldiselt tugevam. Pärils ots võimaldab korvi roh-

Joon. 4

Joon. 4. a) Õõnsa põhjaga korvi läbilõige. b) Ümmarguse põhjaga korvi läbilõige.

kem täita kuid laguneb kiiremini. Parimad pörkad saab ühtlasest sõrme jämedustest kuuse okstest. Punumiseks on head paju ehk toominga vitsad, jämedamad löhestatud. Põhi on soovitatav punuda jämedamaist vitstest ehk

Joon. 5. Osa korvist— pörkade usetaamise näide.

traadist hõredam, et muld paremini läbi variseks ja külgedest eraldi, mis kiirema katkemise korral soodustab uue punumist. Korvi kuju on oleneb võrude kujust, sisevõru kinnituse kõrgusest ja pörkade paksusest. Kande- (kartuli-) korv olgu madala, aga tugeva sangaga. Põhi olgu õõnes, mis

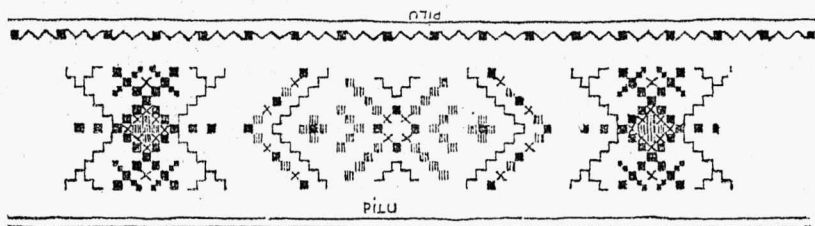
hoiab ümberlangemise eest ja vähendab mullaga kokkupuute pinda. Küljed olgu ühtlased, kumerad — mitte aga õõnes-kumerad, mis raskendab korvi tühjendamist. Seevastu jälle

kartuli pesemise ja mullast hõõrumise korv olgu sügav ja õõnsate külgedega, mis hoiab kartulid kindlamini korvis. Korvi kaju olgu vastav selle tarvituseloomule. J. Palk.

Tikitud linake.

Materjaliks on kodukoetud pleegitud või poolpleegitud linane riie. Sobiv suurus linal selle kaunistusc jaoks oleks 80×80 sm. Lina tuleb äärestada 3 sm laiuse pilupalistusega. Ääre piluks tõmmake välja 2—3 lõnga vastavalt

tervel mustriil pistete suun on ühtlane. Tikkimiseks tarvitage mulinee lõnga järgmistes värvides: ■ kohvipruun, × sidrunikollane, ||| beesh ja joonekesed kollase lõngaga. Muster paigutada lina äärde ümber ringi.

Tikitud linakese muster.

riide jämedusele. 2—3 lõnga piluservast kaugemale tuleb tikkida äärekau-
nistus. Juuresolev muster joonistage enne riidele kopeerimist ruudulisele arvutamispaberile ja siis sealt riidele. Riidele paigutage muster nii, et mustri ruudukeste servad läheksid täpselt koe ja lõimelõngade suunas, mitte poolviltu. Mustri sisemist äärt võib piirata veidi laiemal piluga või sama kaunistusega, mis serval. Tikkida tuleb kastpisteil, s. o. madalpisteil ja nii, et

Kui lina riie on kitsas ja ei võimalda teha laiemat pilupalistust, siis võib linalle äärde ka narmad panna linasest lõngast ehk tikkimise lõngadest värvilised. Sel juhul tuleb enne narmaste panemist lina äärestada õige kitsa (umbes 3 mm) pilupalistusega, siis on narmad parem külge panna ja lina saab nägusam.

See ilus linake sobib nii suure laua keskele kui ka väiksema laua katteks.

A. NÕU.

Rahvariiete valmistamisest.

„Tulge piigad, peenikesed,
Tulge kangast kudumaie,
Siidisida sidumaie,
Puna paclu punumaie!“

Tänavu suvel pühitseb Eesti rahvas Tallinnas oma traditsiooniliseks saanud

rahvuslikku laulupidu. Seks ajaks sõidavad üle maa Tallinna kokku rõõmsad lauljad. Maanoored, — kes me tuleme laulupidule, valmistame endile seks ajaks kaunid rahvariided.

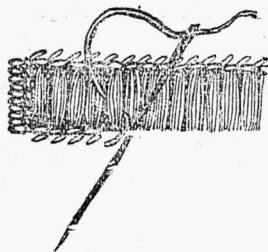
Muistne eesti seelik on suuremalt osalt igas maakonnas triibuline,

milledes on eelistatumaid värve punane (iseäranis Muhu ja ka mujal Läänemaa riiete juures on punane värv esikohal). Peale punase esinesid meeldivais varjundis: pruunid, sinised, rohelised ja kollased toonid. Ka must ja valge triip annavad seelikule palju ilu.

Seeliku kangasse triipude kudumisel järgmistes värvides saame kauni riide: 3 sm keskmist punast, 3 mm valget, 1 mm kollast, 2 mm pruuni, 1 mm musta, 2 mm keskmist sinist, 1 mm musta, 2 mm pruuni, 1 mm kollast, 3 mm valget ja jälle 3 sm punast j.n.e

Joon. 1. Seelik rahvariidest.

Joon. 2. Pilu ääred tuleb õmmelda vasakult poolt.

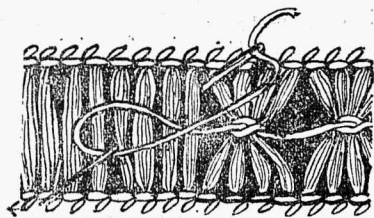
Seelik on sirgelõikeline ja vöö kohalt vähe krausitud. Alla sabasse võib ajada 6 sm laiuse punase porde, umbes 6 sm seeliku aläärest. Mitmel pool kanti vanasti ka pliseeritud seelikut, kuid see on ta liiga raske ja paks.

Eesti pluus tuleb õmmelda peenikesest kodusest linasest riidest, mis hästi valgeks pleegitud. Pluusi kaunistamisel tarvitasid meie esivanemad mitmesuguseid kirjutikandusi ja pilusid. Kraede, ka varukate ja ka pluusi aläär kaunistati peenikesest linasest niidist heegelpitsiga. Pluusid olid kas lühikesed ja lahtisad, aläär pitsiga kaunistatud ning neid kanti seeliku peal, või olid pikemad ja nad ulatusid üle vöökoha seeliku alla. Kõik eesti pluusid olid aga pikkade varukatega.

Pluusi piludega kaunistades, võib pilusid nii asetada nagu näha joonisel nr. 1.

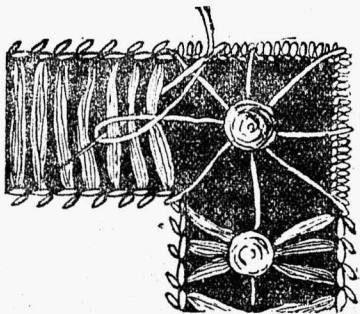
Esimene töö pilutamise juures on riidest lõngade väljakiskumine vastavalt

soovitud pilulaiusele. Kui riie on jämedam, siis tuleb väiksem arv lõngu välja kiskuda ja ümberpöördukt.

Joon. 3. Lõngakimpude kinnitamine.

Alustades pilu õmblemisega, algame pilu vasaku poolsest otsast ja hoiame töö vasaku käe esimesel sõrmel. Kui pilu on väga kitsas, siis ei pruugi mõlemat äärt õmmelda, kuid kui pilu on umbes 4—5 mm lai, siis juba mõlemad ääred õmmelda; nii on ilusam. Pilude ääred õmmeldakse vasakult poolt, ilusam pool jääb siis paremale poole — (v. joon. 2).

Joon. 4. Pluusi kaunistus piluga.

Laiematele piludele võib keskele õmmelda mingisugune muster. Mustri õmblemisel kinnitame lõngakimpe isesuguse pilu sõlmega, nagu see näidatud joonisel nr. 3. Joonisel nr. 4 antud pilu on kaunis lai ja sobiv eelpool mainitud pluusi kaunistamiseks. Krae ja varukate äärde tuleb õmmelda kitsad heegelpitsid. Varukate, käerandme ümber, vähe allpool küünarnukki, võib ka pilu õmmelda — nii saame kauni pluusi.

F. Ulm.

Üh. „Estonia Eksporttapamajade“ peekoni, vorsti ja konservitööstuse väljapanek 1932. a. Tallinna Põllum. Seltsi näitusel. Krooniti kõrgema auhinna — kuldaurahaaga.

Külaskäik „Estonia Eksporttapamajja“.

Oli hommik, sadas kerget lund, kui lahksime Ülemiste rongilt, et külastada Estonia eksporttapamaja.

Tahtsime tutvuda kohaga, kus muudetakse ruiguvad sead väärtuslikuks turukaubaks — peekoniks.

Saabunud tapamajja, vaatsume vannis, kus kõikjal rippumas saledad peekoniküljed; nende vahel askeldasid vahariides töölised, igauks oma töö juures.

Tuli seletusteandja ja meie õppereislaste alustasime ringkäiku.

T a p m i n e. Paar meest haaravad sea, kellele asetatakse tagumisse jalga kettsilmus. Teises otsas oleva konksuga vinnab elevaator ruiguva sea tagajalga pidi üles, ning sõidutab veidi edasi. Nüüd asub tege russe mees, kelle ülesanne on lahutada sea hing maisest kehast. Selleks on tarvitusel i tolli pikune kaheteraga puss, millega tor gatakse rinda ja lõigatakse läbi suured ve- reooned.

Jalgupidi üles riputatud siga jookseb täielikult verest tühjaks ja sureb. Liha saab ilusa välimusega ja valge.

Taludes tapetakse sigu suurte 10 tolli pikuste pussidega. Torge tehakse süda- messe ning siga sureb selle tagajärjel äkit- selt, krampidesse. Liha jääb inetuks, puna- seks, sest veri ei voola täielikult välja.

Nii oleneb tapumisest suurel määral liha väärtus.

Kaks meest tapavad sel viisil 150 siga tunnis.

Tapetud sead lükatakse lae all olevat siini mööda edasi ja vastav seadeldus auto-

maatselt tõstab sea ning asetab kuumavee vanni, kus sünnib karvade lahtistamine.

Vann mahutab korraga 7 siga. Vesi vannis on 70° C. Sead on vannis 4 minutit. Selle aja jooksul lööb lahti karv ja peal- mine naha kord. Kamar jääb ilus, libe ja puhas. Kui tarvitatakse kuumemat vett, nagu see kodusel tapmisel tihti juhtub, jääb liha välimus inetuks ja kamar plekiliseks, punaseks j. n. e.

Üks mees jõuab 80 siga tunni jooksul lasta vannist läbi.

On sead 4 min. vannis ligunenud, tõstab automaatselt kälv rest sea puhastamasi- nasse. Puhastamismasin koosneb tsilindri- test, millelül küljes terasest vetruvad labi- dakesed. Siga tõstetakse restiga tsilindri- tele; viimaste vahelt ta läbi ei pääse, vaid hakkab nende peal keerlema, kusjuures la- bidakesed kraabivad maha karvad ja koo- ma. Alatselt peale voolav vesi peseb sea ning uhab minema lahtistatud karvad. Ma- sin suudab puhastada 20 siga tunnis, ja teeb seda kaunis põhjalikult, ainult pea ja sin- gid tagant tulevad veel nuga dega puhas- tada.

On siga masinal puhas, vajutus kangile — ja siga heidetakse lauale, kus sünnib tar- vilikkude kohtade puhastamine nuga dega.

Jälle riputatakse sead, nüüd juba etu- tud, puhtad ja valged kehad nagu jõulu- küünlad tagajalgupidi üles.

Ega veel pole lõppenud puhastustöö. Notsude maised kehad peavad veel läbi mi- nema puhastustulest, s. o. kõrvetusahjust.

Kõrvetusahi koosneb kahest tsilindri-
pooldest, millede vahel on naftaga kõetav
kolle. Ahju liikuvad pooled lähenevad vast-
takuti tihedasti kokku. Põlev leek kõrve-
tab sea üleni 20—25 sekundi vältel. Kamar
muutub helepruuniks. Vajutus kangile —
ja ahjupooled kaugenevad ning automaatselt
lükatakse siga teisel poolt ahjust välja.
Tunnis kõrvetatakse 150 siga.

Ahjust väljunud sead unatakse veega ja
nühitakse harjadega puhtaks. Lõpuks kraa-
bitakse sead veel kord nugadega üle. Seda
toimivad 6—7 meest laiaide, ümarraatsaliste
nugadega, et ei sünniks sisselõikeid. Üks
mees peab nelja minutiga sea puhtaks kraa-
pima.

Järgneb lahtistamine. Üks mees eral-
dab tunnis soolikad 80 seal. Teine eraldab
muud sisikonna osad, näiteks kops, süda
jne. samuti 80 seal.

Lahtistatud sigadele lüüakse peale jär-
jekorra nrid ja nad rändavad edasi tapa-
majaja loomaarsti juurde. Loomaarst vaatab
sead järjekorras läbi. Uurib läbi nende
siseseorganid.

Jälle sigadel rännak edasi — kaalumi-
sele. Sigadel määratakse kindlaks tapakaal.
Sead, mille tapakaal 60—72 kg, lähevad Ing-
listurule, suuremad ja väiksemad jäävad si-
seturgu. Tapakaalu järele maksetakse talu-
pidajatele välja sea hind. Tunnis kaalu-
takse automaatselt kaaluga 90—100 siga.

Kaalutud sigadel eraldatakse ploomi-
rasvad, mis lähevad ümbertöötatult kui ka
ümbertöötamata müügile. Raiutakse välja
ka seljakont, ning rippuma jäävad nüüd
juba kaks peekonsea külge. Esimene jalg
painutatakse tagasi, asetatakse vastava konk-
suga pale külge, et ta jahtudes võtaks soo-
vitud asendi.

Sea küljed jäävad üheks päevaks seis-
ma, et jahtuda. Jahutus temperatuur peab
olema 4—5° C; on kõrgem, ei toimu jahu-
tus hästi. On alla 4° C, ei sooldu hiljem
hästi. Jahutusruumi õhku reguleeritakse
talvel laes olevate luukide kaudu.

Nisuguse jahutuse juures saab liha ilus,
puhas. Ja kuigi tuleb ette halvaks minek,
siis kõrvaldatud halvaks läinud kohtade all
on ikkagi hea liha. Puudulikult jahutatud
lihal ei piirdu halvaks minnek ainult peal-
mise kihiga, vaid tungib sügavamale. Eriti
kerge on halvaks minema kontide- ja lihas-
terikas esipool.

Ühe päeva jahtunud seakülgi peekoni-
seeritakse. Küljed asetatakse laudadele, eral-
datakse mittevajalikud osad, muutes nad
ilusaks inglise turule kohaseiks peekonkül-
redeks. Kõrvaldatakse pea, jalad. Saetakse
läbi läbediskont, reieluud. Kraabitakse ja
lõigatakse ära rasva- ja lihaste narmenda-

vad osad; neid tarvitatakse omakorda vorsi-
tide valmistamiseks. Kaduma ei lähe tapa-
majas midagi peale sea kisa. Veri müüakse
Lutheri vabrikule liimi valmistamiseks.
Peekoniseerimisel eraldatakse ka labaluu.
Huvitav on vaadelda, kuidas paari nolla lii-
gutusega lahtistatakse labaluu ja tõmma-
takse siis vastava konksuga välja. Labaluu
eraldatakse peamiselt seepärast, et liha luu
ümber läheb kergesti halvaks.

Järelejäänud küljed, mis lähevad pee-
koniksvalmistamise käigus edasi, asetatakse
jälle paari kaupa siinile rippuma, et läbi
teha veel viimne järk, enne kui muutuvad
kohaseiks inglise turule ja inglase maitsele.

Inglased nõuavad pikakehalist, kitsa
esikehaga, paksemasingilist, sama paksu kõ-
hualuse pegika kui selja pegki, ja hea kar-
bonaadiga seakülge. Peame siis arendama
peekonisuju sarnaselt, et nad annaksid roh-
kem väärtuslikku liha. Väärtuslikuma li-
haga kehaosad tulevad paremini ja täieli-
kumalt väljaarendada.

Üldse läheb meie peekonist 60% I sorti.
Peekoniseeritud küljed peatuvad soola-
misruumis. See mahutab 8 basseini à 200
—300 sea jaoks. Igasse peekoniküljesse
pritsitakse 8—11 soolalahu pritsi, segukoos-
tises 0,5 kg. soola 1 pange vee peale. Laba-
luu auk täidetakse kuiva soolaga, sest eriti
esipool on kergesti rikkinine. Kuiv sool
ei tee liha libedaks. Neli ööd-päeva sool-
duvad peekoni küljed.

Järgneb sortimine ja kaalumine. Kaa-
lumine sünnib nüüd juba inglise naeltes.
Sortitakse 28 eri sorti. Priima sort üksi
jaguneb 6 alsorti. Sortimisel arvestatakse,
kaalu, liha välimust, esi- ja tagapoolse pegi
paksuse suhet — vaadeldakse, kuidas on
selja- ja kõhupeki suhe j.n.e. Üldse on sor-
timine raske ja keeruline, nõuab teadmisi
ning praktilisi kogemusi, harjunud silma.

Sortitud küljed pakitakse riidesse, tava-
lisesti ühte pakki 4 külge. Riie õmmel-
dakse kinni ja seotakse keskelt kahe nõo-
riga. Sarnast pakki nim. palliks. Pallile
märgitakse inglise kaal, järjekorra nr. ja
külgede arv pallis.

Nüüd pole muud kui laevale ja juma-
laga Eesti!

Peale selle on eksporttapamajal oma
konservi- ja vorstitööstus ning palju ees-
kujulikke lihakauplusi linnas. Ka need pa-
kuvad palju vaatamisväärselt.

Maanoored, kui te kunagi lähete Tal-
linna, külastage ka Estonia eksporttapama-
ja. Vaatamisväärselt ja huvitavat on seal
palju. Usun, see huvitab ju igat, kuidas
valmib ruigavast seast peekon, mis põllu
mehele toob rohkesti sissetulekut.

A. Ormus.

Ärkamine kevadesse.

*Kallutab Maa õitsemis Maarjamaa.
Tuleman tõesti veel oleks kui vägimees teel.
Tulen kui rändajalind. Aiad täis lõhnavat lund.
Aiad täis lõhnavat lund. Inimesi, õõrta und!
Kevad maa, kevad mu kodumaa!*

(Henrik Vörsnapuu).

On suur rõõm kanda noorena kevadet
riinus, küid veel suurem peab olema selle
rõõm, kellele alles vanana kevad murdnud
tee sinna. Olla käinud kõigist elatud ke-
vadeist läbi kinnisilmi, silmad enesesse

pöörduvad. Vesi purskub jää pragudest,
hünn päikesest hääles, muld lume alt, väga
muud ja väga avali. Lõhnab ja aurab...
Kuid ükski heli pole seni sest ulatunud
kõrvu, ükski aur pähe. On olemas elav
ja elutu loodus. Viimane ei saa osa loo-
duse suurtest rõõmupidudest ega selle kihi-
sevast ja naktisevast elutungist. Pääke soo-
fendab küll ka kivi kumi südameni soojaks,
kuid seda pole seal ei keegi tundmas, ta-
jumas.

Elavas looduses peale bioloogia on veel midagi — ja see on hing, vaim. Matemaatika, füüsika, keemia on külma ja kivise kestana mõne inimese nii tugevasti haaranud, et hing kaotab eluvõimaluse. Nii ei jõua ta kunagi elava vaimu mõistmisele ega sellest osasaamisele. Elavaks peab jääma inimese hing. Ühtekuulvustunne selle kaudu kogu suure looduse avalduste, avaruste ja piiratlusega avab inimesele hoopis uued perspektiivid eluks. See annab hoopis uue elumõistmise ja eesmärgi. Vastavalt sellele muutub ka päevade kasutamine eluks.

Kaks meie luuletajat — Marie Under ja Henrik Visnapuu — on viimastel aastatel läbi teinud nagu iirkamise keset loodusliku kevadet. See on õige huvitav pööre. Maa võidab, loodus võidab. Tundsi meilemaid kaumat aega tehnikat, linna, meeleliste lõbude küüsis. Sõja ja revolutsiooni järelaastate lage elumõtetus, ühepäeva vaim, meeleliste, kehaliste naudingute küllus ja sügavam hingetus valitses neid tülil määral. Inimene tegi siis iseenesest jumaluse ja imetles seda. — See oli liinade, elutu looduse lulle; pisukene südameatukese avaldus kivimüüride vahel, kus inimese leidis enese tõepoolest olevat ainukeses elava olevuse, liha ja verega. Selle piisikesed valud, ihad ja kired kiskusid kogu tähelepanu enesele, silmad pöördusid pilguga sissepoole. See oli nagu kogu maailm.

Ometi — kordus igal aastal kevad, kevad — suur murrang, suur iirkamine, suur elu... Lõplikad lendavad silmi ja suhu, juuksed takerduvad lõunatuule elavisse hoogudesse, jalge all suliseb maa soonestik, lindude laulust virvendub õhk, värsket rohi kasvab läbi jalavarvaste — ükskord ikka peab kuulma inimest, elav inimest seda ja nägema. Kui siis esmakordselt ärgata keset seda! Veenired nrisuvad sinust läbi... Teame, et luuletajat elavad oma elu rohkem hingega kui mõistusega... Kevad väriseb, laulab, huugab ümberingl. On tõepoolest mõistmatu, kuidas, kuidas...

... kuidas mitte sõrmeotsi
pista värsket laine külge.
(Marie Under).

Kui siis silmad imestusest selgeseks hõõrutud ja hing uue ilma rõõmude mõistmisest valus... siis tundub, nagu polekski varem elu õieti elatud. Aga siiski on hilja jõutud, nagu rändajalind, siis, kui aiad juba täis lõhnavad õistund. Jaa, — siin on elanud rõõmutsevad inimesed juba ammu, nad istutasid need puud, mis nüüd kannavad õistund. Vähe, vähe on aega! On vaja näha, kuulda, hingata sisse! Jõuda kõige, kõige juure, millele siiani hiljaks jäänud...

Niisuguse pööride on teinud Marie Under ja Henrik Visnapuu. Neil on juba elada eluea keskpunkt, kuid tundub, kui mõistaks nad noorust alles nüüd. Selles tundes on nad väljendanud oma paremaid ja hingestunumaid sõnu. Kui nende varemad hüüatused kostusid tihti võltsina, siis ei kahtle me nüüdseis sõnuse, tunneme, et need õiged on. Siin on nad leidnud oma pärisosa. Ja nad tunnevad endid nagu stüüdlasina maa ja looduse ees, pole häbi tulla patukahetusega, panna pea kui ema sülle: ma ei mõistnud sind seni. Ma pole olnud rõõmus, arvasin vaid seda. Kuulake, see on kisa tõelise rõõmu järele:

Päike!
Kulla—kupp õeke, kuule,
Vaat', ma palun kummargile.
pista jälle naer mu suule,
nagu läve alla lille,
nagu kingid õie puule,
kuusel' roosad häbinbud.
(Marie Under).

Agaseni püüti rahuldust leida armatsemisest, veinidest, lõhnaõhudest. Mis on see kõik selliste lihtsate, kuid puhtate piltide kõrval, kui avanevad luuletajale suvises looduses:

Rohus kobrutab valgeid õisi
nagu püta, mis maha valat;
peenral rohelist latutab salat;
lehte ja naate vahel pääsi
kõnnivad noore jumala jalad.
(Marie Under).

Oja leppade jalgu peesob
kivile klot pääl asten.
Odrapäi mahedan kasten
kaera pulmi sarviga puseb.
(Henrik Visnapuu).

Talaks alla, sinna ligidale, anduda hingega loodusesse. See on tõeline armastus ja aukartus.

Muld! Maa!
Sull' ütsna ligidalle astun,
su sülle viskan südame,
su uuestisündimise kastun,
suus mõrsjajaa.
(Marie Under).

See on kultuuriga läibiibunud naine, kes seni poleerinud küüsi, värvinud kulme ja huuli! Vandake! Tuleb kui laps. Ja on tõeliselt rõõmus, ses pole kahtlust. Kuld-raamilise tualtpeegli annaks pisikeses veenirekeses eest elaval mullal:

On vesivanik jalge ees:
tühk täevast ja mu nägu sees —
ma vagalt vette pistan peod!
See käeand — vere lõtmu ihk
sest kõige olevaga ühte seot
mu rakukeste kihk.
(Marie Under).

Need kaks luuletajat, kellest siin jutt, tahtsid ükskord süleleda kogu maailma, anduda kogu maailma rahvale, olla mängukanniks kogu universumile. Nüüdse uues elutundes taipavad nad aga korraga ühe uue sõna: kodu. Sinu, kodumaa, puulehed on kõige rohelisemad; sina Maarjamaa muld, oled kõige mustem! Ei ole, ei ole muinasjutt: kangelane on teel. Nüüd usun. Tuled tänavail, tuled vaarade tipel istuvad nüüd: võraste tahtmist ei taha Maarjamaa!

Leegitse tuli! Loida valguseks!
Kõne, mis südamer, seisit ei malda.
Tull on künnet Maarjamaa mulla
tulevi põlvi külvotide alguseks.
(Henrik Visnapuu).

Kevad tuleb. Käime paljajalu mullal, mis lume alt vabaneb. Kevad tuleb. Hoia-me avali silmad ja südame. Võib olla, leilame meilegi auravalt maamullalt, millelt üle puhub kevade noorustuu, uusi rõõmusõnu eluks.

Sergius Russ.

Harjutame kõneoskust.

Arenev seltskondlik töö nõuab meilt head väljendusoskust nii sõnas kui ka kirjas. Mõtteavaldus kirjas on lihtsam sellepärast, et avaneb võimalus avaldatava silumiseks ja parandamiseks. Raskem on aga suulise eneseavaldamisega, siin peab juba kiirelt mõtlema ja väljendama. Väljendusoskus sõnades ehk n.n. kõneoskus nõuab veidi harjumust ja tahet, kuid mõtlejale inimesele ei tee oma mõtete väljendamine erilisi raskusi, kui omada head tahet harjutamiseks.

Kõige kohasem ja vajalisem kõneoskust õppida on meil, kasvavatel seltskonnategelastel — nooril. Kõneoskuse õppimisel on jäetud eriti maanoored vaeslapse ossa, sest senini pole maal erilist rõhku pandud kõneoskuse väljaarendamisele. Ka iseõppimise võimalused on olnud piiratud, sest küsimust käsitavat kirjandust on meil vähe ja peaaegjalikult alles viimasel ajal ilmunud.

Kõneoskuse arendamisel esimene, millest tuleb lahti öelda, on kartus kõneleda; vaikides ei õpita kõnelema, vaid tuleb igal võimalikul juhul kasutada sõnaõigust, et harjuda mõtteid avaldama. Siin peab aga silmas pidama, et saades kätte julguse kõnelemiseks ei kasutataks seda tühjade sõnade tegemiseks, vaid põhjalikult kaalutud mõtete väljendamiseks.

Kõnelemise juures omab veel suure, õieti esmajoonelise tähtsuse kiire mõtlemine, mis tähtis vaidlejaile, kuid enam veel kõnelejaile, sest vaidlemine ei ole sunduslik, kuna kõnelejal oma väidete kaitsmine on möödapäasematu, kui ta tahab võitjaks tulla.

Nende esialgsete sammude astumisel on noortel enestel väga palju teha, täiesti ilma kõrvalise abita. Parimaks abinõuks siinjuures on koguneda väikesteks rühmadeks vaidluse otstarbel. Niisugustel rühmadel on muidugi kõige parem kasutada puht

vaidlussüsteemi, jagades teem osadeks — juhtlauseteks — osavõtjate vahel. Loomulikult ei tohi puududa ettevalmistatud vastuvaidlejad — oponendid, sest vastasrinna ellukutsumine on vaidluse hing, ning juhataja hooleks jääb vaid vaidluse tulemiste kokkuvõtte esitamine. Esialgul tuleb vaidlusainet otsida ja seda peamiselt oma ümbruskonna, tegelikust elust ja kirjandusest, kuid hiljemalt koguneb ainet nii palju, et ei jõuagi kõige üle vaielda ega selgusele jõuda. Niisugusest mõtete arendamisest vaieluse teel kasvabki välja teatud silmaring, mõtted, mida saab edaspidi kasutada sõnavõtmistel oma seisukohatäde kaitsmiseks.

Väikeste rühmadega töötamisel on väga palju häid omadusi, eriti siis, kui osavõtjad elavad võimalikult üksteise lähedal nõnda, et vaba aega saaks seks otstarbeks kasulikult tarvitada. Niisuguseid rühmi võivad moodustada juba kahe kuni kolme talu noored, ning töö võib alata, ilma eriliste ettevalmistusteta; selles peitubki nende parim omadus.

Peale niisuguste ettevalmistuste ja harjutuste võime asuda suuremate koosviibimiste korraldamisele, nagu igat liiki referaat-vaidlusõhtud, kõnekoosolekud, kirjandusõhtud jne. Meil ei tarvitse karta, et vaidlustest ja läbirääkimistest keegi osa ei võta, sest säärasest omavaheliste huviosaliste kokkuleppel peetavatest harjutusõhtutest, mida siis peetakse, kui selleks aega on, ei ole osavõtjate puudust karta.

Seltskondlik tegevus nõuab alaliselt uusi teguvõimsaid tegelasi, kes kõneleda ja oma seisukohti kaitsta suudavad. Seepärast kõik noored, kasutame veel kevadõhtuid täie jõu ja tahtega tarviliku vara — kõneoskuse — omandamiseks. Algame väiksest tegetsema, küll tulevad hiljem ka naabrid kaasa.

H. AASLA.

Maanoorte organiseerimine Soomes.

Maanoorte liikumine, kus inimene juhitakse noorelt tegelema maaelu ja põllumehe kutseküsimustega, sai esimesed algatused Soomes juba enne maailmasõda, mis vabaduse saabumisega laieneb ja süveneb. Niisuguse liikumise arendajateks olid perenaiste (Marta) ja põllumeesteseltsid oma noorte osakondadega. Selles liikumises ei olnud mitte esile tõstetud tegevuse tulunduslik külg, vaid noores peamiselt maahinge ja tööarmastuse kasvatamise põhimõte.

Noor A. Suortti, 14 a. vana, kasvatas 1932. a. 4 aari kaalikaid ja 1 aar loomakapsaid Soomes.

Praegune Soome maanoorteritingide liikumine on rajatud täielikult Ameerika põhimõttele, et kasvatada maanoorest ärimehelikult mõtlev isik, kes tunneb esijoones ainelisi väärtusi.

Niisugune laiaulatuslik tegevus algas, kui Soome saabus maanoori organiseerima Ameerikast Rahvusvahelise Kasvatusbüroo konsulent Fr. P. Lund.

Nüüd leidsid korraga kõik organisatsioonid vajalikuks maanoori organiseerida ja igäüks tundis ennast teisest selleks enam õigustatud olevat.

Ühiste nõupidamiste tulemusena asutati „Maanoorteritingide liit“ (Maatalouskerholiitto), mille asutajaks ja maanoorte liikumist toetajaks liikmeks astus 19 põllumajanduslikku, ühistegelikku ning hariduslikku keskoorganisatsiooni.

Kohapealseiks maanoortetööd algatajateks on põllumeeste, perenaiste ja mõned teised seltsid, kes rajavad külade kaupa maa-

noorterigid. Lähema ümbruskonna maanoorterigid moodustavad umbes valla piirides maanoorteritingide ühenduse, mis on enamuses registreeritud iseseisva organisatsioonina, kuid kohati ka põllumeeste või perenaiste seltside alaorganina. Maanoorteritingide ühenduse toetajateks liikmeteks katsutakse saada kohalikke energilisemaid tegelasi, ühistegelisi asutusi ja selte ning ka vallavalitsusi. Vanemad organisatsioonid ja asutused ning isikud aitavad toetada maanoorte liikumist, peamiselt majanduslikult.

Maanoorte ühenduse ülesandeks on kohapealne maanoorte töö organiseerimine ja juhtimine. Tema palkab ametisse vastava nõuandja, muretseb toetusi ringide tegevuseks, hangib noortele seemneid, väetisi, korraldab saaduste ühismüüki, õppekäike, võistlusi, näitusi ja teisi tegevust edendavaid ettevõtteid.

Näitemeetod külvitöödel. Maanoorte ringi liikmed ühiselt maad ettevalmistamas.

Niisugused maanoorte ühendused on organiseeritud harilikult valdade piirides, ning edaspidi on kavatsus valdade maanoorte ühendused liita maakonna liiduks, kellede kaudu oleksid maanoorte ühendused esindatud üleriiklikus keskkorralduses — maanoorte ringide liidus. Niisuguseid maakonnaliitusid on praegu ainult üks ja see on Karjalas, kus maanoorte töö on kõige enam levinenud ja arenenud.

Maanoorteritingide töö üleriiklikuks juhtijaks on iseseisv maanoorteritingide liit, mis asutati 1928. a.,

mille nõukogu, kui nõuandva organi moodustavad kaheksateistkümne tähtsama põllumajandusliku keskorganisatsiooni esindajad.

Tegelikuks maanoorte organiseerimisetöö ja tegevuse täideviijaks on viieliikmeline juhatus ja sekretär-eriteadja.

Kuna Soomes suure pindala tõttu on noorte töö kontrollimine ja juhtimine Helsingist väga raske ja kulukas, sest Soome on pindala poolest üle kaheksa võrra suurem Eestist, siis on maa jagatud 5-de jaoskonda, milles ametis eriteadlased — agronoomid, kelle hoole all on jaoskonnas asuvad maanoorterigid ja nende ühendused. Jaoskonnas asuvad maanoorterigide ühendused moodustavad jaoskonna liidu, mida juhivad 5—7-liikmeline juhatus. Agronoom-eriteadja on ühtlasi ka jaoskonna liidu sekretäriks.

Jaoskonna liidul on eriline tähtsus noorte tööle toetuste hankimisel. Sama eesmärgiga asutatakse ka maakondlikud liidud.

Noorterigide tööst osavõtjad on peamiselt murdealised noored, aastates 13—14, seega on nende juhtimiseks alaliselt tarvis vanemate inimeste kaasabi. 1931. a. oli ligi 80% noortest alla 15 aasta ja umbes 40% alla 13 aasta vanuseid, sellega seletatav ka paratamata erinõuandjate tegevus ja kaasabi, milleks oli ametisse palgatud 185

(1931) noortetöö juhti, millest 65% naised.

Juhtideks on enamuses põllutöökeskkoolide, põllutöö-, kodumajandus-, majapidamis- ja aiatöökoolide lõpetanud noored.

See, mida annab noorte töö, ripub peamiselt juhtidest, selleks korraldatakse ka ülemaa enne kevadist tööde hooaja algust noortele märtsis-aprillis jaoskondade liitude korraldusel 1) juhtide täienduskursused 2—6-päevase kestvusega, kus käsitatakse alad, milles võib noori tegevusse rakendada, ja 2) maanoorterigide juhtimise ja organiseerimise kursused kahepäevalise kestvusega. Suvel on nõuandjatel teadmiste täiendamiseks maanoorterigide nõuandjate-päev ja õpperäis.

Jaoskonnaliidu sekretär kontrollib igat nõuandjat suve jooksul 1—3 korda, sealjuures teda nõustades.

Nõuandes on tarvilisel peamiselt üksiknõuande, kuid kiirematel aegadel ka demonratsiooni meetod. Nõuandja külastab ringi üksikliiget korra kuus.

Maanoorterigide liidu esimehe prof. K. T. Jutila andmetel oli Soomes tegevuses 1932. a. kogusummas umbes 35.000 noort, kelledel käes oli harida üle 550 ha põllupinda.

Noortele ilmub kuukiri „Nuorten Pellervo“. Agr. E. Vint.

Meie maanoorte töö.

Maanoorte ringide tegevus.

Randvere maanoorterigis tegutseb energiliselt 8 õpiringi: põlluviljakasvatus, aiandus ja eestikeel. Igal õpiringil on nädalas üks koosolek referaatide ja vaielustega. Katsete osakond valmistab end ette teoreetiliselt suvise katsetegevuse vastu. Ringil liikmeid üle 35.

Jaauarikuus korraldati põllumajanduslik rahvakohus, kus arutusel oli sigade kaebtus peremeeste vastu. Peremehed mõisteti süüdlasiks ja olid kohustatud, kohtu otsusega, sigade elamistingimusi parandama. Peremehed ei olnud kohtu otsusega rahul ja kaebasid edasi. Edasikaebtus tuli arutusele märtsikuus vannutatud-meeste koh-

tus. Ringil on häälekanaja „Loitev Koit“. Ringi juhivad maakonsulent A. Kaal. Õpiringide tegevuse juhtimises on energiliselt töös kohalikud algkooli õppejõud A. Kivi ja M. Mari-puu.

Kaarma mnr. soetas omale möödunud aastal kodu, kuhu asutati lugemislauad. Nädalas kord on lugemisõhtu. Ring on tegutsenud köögi- ja juurvilja kasvatamisega. Eriti tähelepanu vääriavad rohumaa katsed. Korraldati metsapäev, mis vastukajastust leidis meie Londoni saadikult hra dr. O. Kallaselt soojade sõnadega ja rahaga 2 inglismaale, mille eest käseb puid istutada „aia äärde tänavasse“. Ringil on oma juurviljaharija. — Juht H. Otstavel, esimees A. Kukk.

Lümmada mnr. juhiks on A. Kaar. Ringil on kolm õpiringi. Vaie-
lusõhtute korraldamine täidab suure osa
talvisest tööst. Korraldati seemnete
ühisost. Korraldatakse tuhakogumise
võistlus, millest võtab osa 24 ringi lii-
get. 19. märtsil oli C. R. Jakobsoni
51 surmapäeva mälestusaktus. Tege-
likkude tööde alal tegutsevad 5 osa-
konda.

Tõnija mnr. juhiks H. Otstavel,
esineju K. Pukk. Edendab eriti kodu-
majandust.

Tõlluste mnr. on üks noore-
maist (asut. 1932. a. sügisel), kuid
liikmete pere on suur. Noortega rühi-
vad kaasa ka õpetajad, mis väärib jä-
reltegemist mujal. Asutatud on luge-
mislaud. Juhiks Kõljala pk. juhataja
P. Häidesk, esimeheks O. Saar.

Purtsa mnr. tegutseb kohaliku
kooliõpetaja Reinfeldti juhtimisel eriti
agarsasti enesearendamise küsimustega.

Iilpa-Vatsküla mnr. juhiks
on aiandusnõuandja J. Stein, esimeheks
O. Kuusk. Ring tegutseb köögivilja ja
marjapõõsaste kasvatusel alal. Tähe-
lepanu on leidnud ka söödajuurvilja ja
paremate kartuli sortide levitamine.

Pihtla mnr. juhiks on O. Kolk.
Tegutsetakse söödajuurika, köögivilja,
marjakasvatuse, kodumajanduse ja ka-
nakasvatuse alal. Korraldati metsa-
päev. Näitusel esinesid noored pereni-
sed muu tööde kõrval ka keedistega,
mis hinnati I auhinnaga. Korraldati
vorstikursus jne. Lugemislaud, kus
ajakirjad „Põllumees“, „Maanoored“,
„Tõusev Maa“ ja „E. Noorus“. Asu-
tati vastastikune seemnekasvatuse osa-
kond, mis asub sööda-, juur- ja köögi-
viljade seemne kasvatusel. Parimate
kartulisortide levitamine. Sügisel kor-
raldati põllum. kohus, kus „kari kae-
bas peremehe kohtu“.

Tudulinna maanoored katatse-
vad korraldada eeloleval suvel Tudu-
linna „rahvusliku püha“, kus kavas
rahvuslikud kõned, laulud, tantsud j.m.

Uusi maanoorterlinge. Tiir-
metsa mnr. asutati kohaliku hari-
dusseltsi osakonnana. Lõpõllul
mnr. asutamisesest võttis osa hulk noori,
millest 33 kohe liitus liikmeks.

Vaivere mnr. 5-aastane. 28.
märtsil pühitses Vaivere mnr. oma
5. aastapäeva, mispuhul ring nimetas
oma korralikumateks liikmeteks Ed.
Saare ja A. Koppeli. Liikmeid 54.

Tegutseb 4 osakonda SMKÜ tegevus-
kava alusel. Lähemal ajal on kavat-
sus igasse külla asutada vähemalt üks
koduapteek. Liikmemaks vanematel
25, noortel 15 senti. Esimees O. Kiid-
er. Aastapäevaks ilmus oma ajakiri
„Tähis nr. 2“.

Upa mnr. tegutseb teist aastat.
Liikmeid 20. Tegevus areneb 5 osa-
konnas: köögivilja, söödajuurviljad,
marjaaed, kartulisordi ja kanakasva-
tuses.

1932. a. korraldati 4 tegelikku kur-
sust, õpereis, liikmete tööde näitus.
esineti maakonna näitusel, kust kee-
diste eest saadi 1. auh., köögi- ja
sööda-juurvilja kasvatuses 2. auhind.

Talvine tegevus peamiselt referaati-
des ja kõnedes igal kesknädalal. Juht
agr. A. Kaal. Esinaine H. Lember.

Pihtla mnr. on korraldanud pike-
ma-ajalised kanakasvatuse kursused.
Kursuse kestvus 3 nädalat.

Uusi maanoorterlinge. Pa-
masses asutati 18. märtsil mnr., kuhu
samal õhtul astus liikmeks 28 noort.
Esimees V. Tasane. Juht prl. Juut.

Kaavi mnr. asutati Torgu põllu-
meeste seltsi korraldusel 10. märtsil.

Seemnete ühistellimine.
Mida korraldas Saaremaa maanoorte-
ringide keskkorraldus — SMKÜ, on
lõpule jõudmas. Seemned on ringi
liikmetele juba laiali saadetud.

Maanoorte ringide ajakirjad.

Real maanoorteriringidel ilmub käsi-
kirjaline omavaheline ajakiri — kroo-
nfka, milles kajastub ringi lähem tege-
vus ja elu. Nii ilmuvad: Randvere
maanoorteriringil „Loitev Koit“,
Paatsa mnr. „Läbi Rädi“, Vaivere
mnr. „Tähis“, Roostoja maatulundus-
klubil „Meie keskel“, Metsküla
mtk, „Maatulundaja“, Porskovo
mtk, „Koidikul“, Jõuga mtk,
„Tõotav noorus“, Pidula mnr.
„P. M. R. häälekõvendaja“.

Võistluskirjutuse tulemu-
si. Saaremaa noorte kirjatööde võist-
lusel, mille teemiks oli „Kodu või N.
talu ajalugu“, said auhнду järgmised:
1. auh. ja 10 kr. raha O. Kolk, 2.
auh. ja 5 kr. raha S. Kuum ja H. Al-
kock, 3. auh. R. Kraun, A. Dutin ja
K. Peters. Kiituskirjad: L. Tarkmeel,
S. Kiks, A. Vessik, P. Lepik, A. Tim-
mas, H. Mihkelson ja L. Thomson.
Tõid oli sisse antud väga rohkesti.

Seltskondlikud mängud.

Kõvad kapsapead.

Seda kapsamängu on kõige parem õues, vabas looduses mängida. Mängust võib osa võtta terve hulk väikseid mänguhimulisi. Üks mängijatest on pereema, üks külaline ja teised ülejäänud on kõik kapsad.

Pereema valib endale soodsaks kapsa-aja koha õuel, kuhu istutab kükitama kõik enda kapsapead. Vajutades käega kapsapeadele pähe, proovib ta, kas kapsapead mitte juba kõvad ja täiskasvanud ei ole. Seal tuleb külaline, teretab ja hakkab külaudiseid puhuma, mis ta siin ja seal on näinud. Räägib, et külla, sinna ja sinna talle (nimetab ükskõik mis talu nime) on tulnud rändaja kaupmees ja jagab seal tasuta riidet rahvale välja, või valetab midagi muud — nagu karutaltsutaja on karuga poe juures jne. Perenaine tõttab kodust ära imet vaatama. Selle aja sees hakkab võoras aastast paar kapsapead ja tõttab minema. Kui pereema koju tuleb, näeb ta küll, et muist kapsaid on ära, kuid parata pole midagi. Kui pereema jälle kapsaste hulgas aias on, neid rohib või muldab, tuleb jälle külaline ja hakkab uudiseid puhuma. Pereema pole aga enam nii kergeusklik. Siiski mingsuguse vale peale läheb ta kodust jälle ära ja võoral on veelgi võimalus kapsaid varastada. Kui võoras kõik kapsad on oma juure tassinud ja pereema aed kapsastest täitsa tühi on, tuleb pereema oma kapsaid otsima. Varas on parajasti kapsad kõik patra keema pannud (lapsed istuvad ükstei-

se kõrval ja teevad suudega vee vullisemise häält). Peereema jõuab varga juure ja küsib, et kas sa tead, kus mu kapsad on. Varas ütleb, et tema küll ei tea. Kui pereema küsib, et mis su seljataga on, vastab varas, et luud ja leivalabidas. Tundes õhus kapsasupi lõhna ja keemise vulinat, tahab ta vägise vaadata. Varas küll keelab, et ära vaata — on luud ja leiva labidas, mis võivad sulle kaela kukkuda. Kuid pereema, siiski leiab enda kapsad ja hakkab nüüd varast taga ajama ühes veerevate kapsapeadega...

See on väga elav ja lõbus mäng. Kord lähimängitud, võib teda jälle alustada ja naljal ja naerul pole kunagi lõppu.

Ees ja taga.

Kõik mängijad istuvad toolidele, moodustades ringi. Üks mängijaist, pandikorjaja, jääb ringi keskele. Nüüd nimetab ta ühe tähe, näit.: „e“. Seepeale igauks, kelle nime seesolija nimetab, peab ütleva sõna, mis algab „e“-ga ja lõpeb samuti „e“-ga. Tuleb tähele panna, et igal sõnal oleks tähendus. Näit.: ehe, ese, ere, anna, andma jne. Iga valesti üteldud või korratud sõna eest tuleb anda pant. Ühte tähte võib tarvitada umbes niikaua, kui on juba käes 2—3 panti. Kui mäng lõpetatakse, peab pandikorjaja ka ise ütleva iga mängus olnud tähe kohta kaks sõna. Valesti üteldes peab ta muidugi pandi andma. Peale selle algab pantide lunastamine. E. K.

Maanoored võistlemas.

„Maanoored“ nr. 2 ülesannete „Asetamismõistatus“, „Maanoor piimamüüjana“ ja „Ristsõna mõistatus“ õiged lahendused kõigile kolmele ülesandele on saatanud: R. Suik (Räpina), S. Mölder (Kuresaare), A. Pauts (Kõljala ptk.), E. Pihlak (Jänedä ptk.), A. Kuum (Saia), M. Saareväli (Tudulinna), A. Koost (Kõljala ptk.), H. Kruus (Kõljala ptk.), S. Russ (Tallinn), M. Vaga (Tarakvere), A. Välbe (Jõgeva), F. Ulm (Th), R. Kiudorf (Räpina),

H. Kruus (Raasiku), H. Pihlap (Irboska), E. Palm (Jänedä ptk.), E. Önn (Jänedä ptk.), R. Kaal (Tuhala), A. Heinson (Valgejõe), A. Künnap (Koonaga), H. Johanson (Märjamaa), A. Odelandt (Hagudi), V. Arbeiter (Jänedä ptk.), L. Naumann (Jänedä ptk.), A. Roba (Lelle), S. Asper (Jänedä ptk.), J. Tomander (Anija), J. Vernik (Vise-la), H. Kõomägi (Taheva), L. Loorberg (Raasiku), A. Kohv (Kirna),

Peale nende on õiged lahendused saat-

nud veel „Maanoor piimamüjana“: M. Mundi (Valtu), A. Grünberg (Järva-Jaani), E. Lillepea (Kabala), H. Kruus (Kõljala ptk.), E. Kõrve (Tarakvere), A. Verlak (Kõljala ptk.), V. Põld (Muhu), L. Konts (Aru), A. Vernik (U.-Antsla). „Ristsõna mõistatuses“: S. Nurm (Sauga), E. Davel (Tähkvere), V. Põld (Muhu), L. Konts (Aru), E. Tamm (Jänedä ptk.), M. Lomp (Jõgeva), A. Verner (Kaelase), R. Vernik (V.-Antsla). „Asetamismõistatuses“: M. Muudi (Valtu), H. Viikman (Juuru), L. Treublatt (Kohila), V. Veidenberg (Urvaste), V. Põld (Muhu), A. Mörd (Valgjärve), E. Paju (Jõgeva), A. Patsman (V.-Kuuste), A. Uibo (Vaeküla ptk.).

Sõnast „maanoortering“

on moodustanud kõige rohkem sõnu Kõljala põllutöökooli õpilane Albert Kooost, kes oli moodustanud 332 kindlamõistelist ja õiget sõna. Järgmistele kohtadele tuli: Arseni Pauts (Kõljala ptk., 330 sõna), M. Vaga (259), V. Põld (240), A. Künnap (230), E. Paju (230), R. Luik (200), H. Johanson (162), E. Pihlak (150), L. Nurm (133), J. Vernik (125), A. Välbe (120), L. Naumann (115), H. Kruus (103), A. Kuum (102), A. Uibo (102), E. Palm (99). Teistel on alla saja.

Õigete lahenduste saatjate vahel lootsi välja kirjandust: A. Eslas, „Maa kui rahva noorusjõu allikas“, J. Velitar „Talu sealaudad“, L. Anderson „Osav hobuserautaja“, J. Rist „Talu karja-

laudad“, A. Käbin „Noorkarja kasvätamine“, J. Velitar „Seakasvatuse õpetus“ ja „Dr. phil. A. Eisenschmidt'i elu ja tegevus“.

Õnnelikudeks võitjateks, kelledele ka toimetuse poolt raamatud on välja saadetud, osutusid: A. Kuum, E. Palm, A. Pauts, R. Kiudorf, R. Kaal, E. Pihlak, H. Johanson, M. Lomp, R. Suik ja M. Vaga.

Ristsõnade lahendus nr. 2.

Vasakult paremale: 2. Taa-ra, 4. oja, 5. riisuma, 11. saun, 12. jook, 14. aa, 15. teine, 16. oi, 18. nii, 19. ida, 20. uus, 21. veskiline, 24. köied, 25. Valter, 26. palun, 28. et, 32. udune, 34. karask, 35. sumin, 37. ei.

Ülevvalt alla: 1. karjus, 2. ta, 3. on, 6. Juta, 7. inetu, 8. uinus, 9. moes, 10. ao, 11. sai, 13. kai, 14. ait, 17. idu, 21. völl, 22. eitun, 23. seen, 24. kaar, 27. eit, 29. idas, 30. nurun, 31. enam, 33. esik, 36. soe.

Asetamismõistatus: „Kõik muu võib kaduda, kuid kestab maa!“

„Maanoor piimamüjana“ on mitmed lahendused, näiteks:

I.			II.		
8	5	3	8	—	—
5	—	3	3	5	—
5	3	—	3	2	3
2	3	3	6	2	—
2	5	1	6	—	2
7	—	1	1	5	2
7	1	—	1	4	3
4	1	3	4	4	—

Uusi ülesandeid.

Allpool toodud ülesannete lahendamise võistlusest võivad osa võtta kõik „Maanoorte“ lugejad, kusujuures õieti lahendajate nimed avaldame ja võistlusest osavõtjate õieti lahendajate vahel loosime välja autasudeks hulga väärtuslikku kirjandust.

Lahenduste vastused palume saata 1. maiks 1933 järgmisel aadressil: „Maanoored“ toimetus, Tallinn, Pikk tän. 40, postkast 54.

Õitsvaid kannikesi talvel.

Korjake kevadel lahtilöömata lillesid, lõigates neid kaunis juure lähedalt.

Kummaline perekond.

Ühes perekonnas oli 1 vanaisa, 2 isa, 2 ema, 4 last, 3 lapselast, 1 vend, 2

õde, 2 poega, 2 tütar, 2 naisemeest, 2 mehenais, 1 äi, 1 ämm ja 1 miniija. Kui palju oli inimesi ja kes nad olid?

KAS TUNNETE KODUMAAD.

Väina nimetus
 Alev Virumaal e
 Alev Järvamaal a
 Sadam Läänemaal
 Kirik saartel e
 Vald saartel a
 Saare nimetus r
 Riigimõis Võrumaal t

Õieti arvatud sõnade esimesed tähed ülevalt alla lugedes annavad saare nimetuse.

ARVAMISÜLESANNE.

Mütsikaupluse astub isand ja soovib osta kübarat, mille hinnaks 350 senti. Ostja anna 5-kroonise raha. Et kaupmehel aga ei ole peenraha, on ta sunnitud 5-kroonist kõrval-kaupluses vahetama. Saanud sealt peenraha, andis kaupmees võrrale kübara ja 150 senti raha.

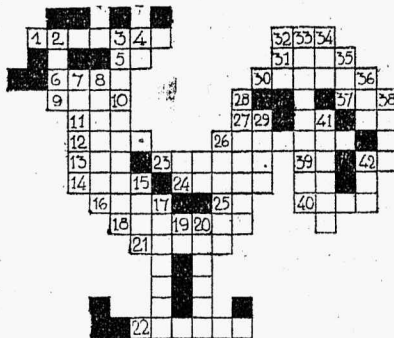
Peale ostja lahkumist aga tuuakse kõrval-kauplusest 5-kroonine kui vale- raha tagasi. Mütsikaupmehel ei jää muud üle, kui 5-kroonine õige vastu ümbervahetada.

Kes sai kahju ja kui palju?

Ristsõna „Kukk“.

Vasakult paremale: 1. Valu vaigistajad, 5. eitus, 6. kindel veendumus, 9. võidetud vara, 11. Ühendriik Amee-

rikas, 12. väiksem kui üks, 13. härja rakend, 14. mille järgi tegutseme, 16. metsloom, 18 milline valts, 21. mida korjatakse metsa alt?, 22. välisriigi ... 23. maja talus, 24. aasta aeg, 26. kellel on enam õnne, 27. aselõna, 30. milline on mölder? 31 koduloom, 32. viljal on ... 37. maja osa, 42. imestushüüe, 39. voorus, 40. vahest nähaksee...

Ülevalt alla: 2. omadussõna, 3. noot, 4. valu hüüe, 7. saunamees, 8. riietuse osa, 10. muistsed kangelased, 15. kus öitsevad lilled? 17. võlgu võtma, 19. lühend meie, 20. mõned inimesed on... 26. Raudtee jaam kitsarööplise ääres, 28. teomees, 29. kus on ahi? 32 üks vanematest, 33. looduse nähe, 34 seisma jäänud aegkiri, 41. mõnikord on maa ... 35. naise nimi, 36. kinnitus seits, 42. puu osa, 38. hunt.

„Maanoored“ noortele kättesaadavaks.

Ajakiri noorsoole ilma rahata.

„Maanoored“ on ajakiri, mille tellimisi kuskil vastu ei võeta ega täideta. Vist küll sellepärast, et noortel ei olekski selleks raha. Kuid vanemate kaasaabil on ajakirja „Maanoored“ kättesaamine hõlbus. Kõigile päevalehe „Kaja“ pooleaasta- ja aasta-tellijatele saadetakse kaasandeks täitsa ilma hinnata kolm ajakirja: „Põllumees“, „Ühisjõud“ ja „Maanoored“. Sellepärast palugu noored vanemaid „Kaja“ tellida, siis tuleb noorte leht muidugi.

Ajakiri „Põllumees“ maksab ka ainult kaks krooni aastas. Selle tellijaile antakse ka „Ühisjõud“ ning „Maanoored“ tasuta kaasa.

Ligi poole hinnaga saavad „Põllumehe“, „Ühisjõu“ ja „Maanoored“ järgmiste ajalehtede aasta- ja pooleaasta-tellijad: „Virumaa Teataja“, „Elu“ Võrus, „Pärnumaa Teataja“, „Oma Maa“ Viljandis, „Järva Teataja“ ja „Saaremaa Teataja“.

Kasutatagu neid võimalusi, siis saab „Maanoored“ ikka ilma rahata.

„Põllumehe“ talitus.